

**Aracı Kurumların 2012/06
Dönemi Faaliyet Verileri (sayfa 6)**

**Aracı Kurumların 2012/06
Dönemi Finansal Verileri (sayfa 19)**

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB), aracı kuruluşların üye olduğu, kamu tüzel kişiliğini haiz özdüzenleyici bir meslek kuruluşudur.

Birliğin 101 aracı kurum, 1 vadeli işlemler aracılık şirketi ve 41 banka olmak üzere toplam 143 üyesi vardır.

TSPAKB Adına İmtiyaz Sahibi

Attila Köksal, CFA
Başkan

Genel Yayın Yönetmeni

İlkay Arıkan
Genel Sekreter

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Alparslan Budak
Genel Sekreter Yardımcısı

Editör

Ekin Fıkırkoca
Müdür/Araştırma ve İstatistik

Tasarım

Cennet Türker
Kıdemli Uzman/Tanıtım
Efsun Ayça Değertekin

Kapak Tasarımı ve Mizanpaj

Cennet Türker
Kıdemli Uzman/Tanıtım

Yayın Türü: Yaygın, süreli

Sermaye piyasasında *GüNDeM*, TSPAKB'nin aylık iletişim organıdır. Para ile satılmaz.

TSPAKB

Büyükdere Caddesi No:173
1. Levent Plaza Kat:4
1. Levent 34394 İstanbul
Tel:212-280 85 67 Faks:212-280 85 89
www.tspakb.org.tr
info@tspakb.org.tr

Basım

Printcenter

Bu rapora www.tspakb.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Sermaye piyasasında *GüNDeM*, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB) tarafından bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu raporda yer alan her türlü bilgi, değerlendirme, yorum ve istatistiki değerler, hazırlandığı tarih itibarıyla güvenilirliğine inanılan kaynaklardan elde edilerek derlenmiştir. Bilgilerin hata ve eksikliğinden ve ticari amaçla kullanılmasından doğabilecek zararlardan TSPAKB hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Raporda yer alan bilgiler kaynak gösterilmek şartıyla izinsiz yayınlanabilir.

Değerli *GüNDeM* okurları,

Sermaye piyasamız son yıllarda hızlı bir dönüşüm yaşıyor. Son dönemde yapılan düzenlemelerle beraber yeni finansal ürünler ardı ardına piyasaya sunuluyor. Vadeli işlemler ve bireysel emeklilik fonları gibi, henüz daha 10 yılını doldurmamış ürünlerin hızlı büyüme süreçlerini tamamladığını, hisse senetleri ve tahviller gibi genel kabul gören ürünler arasında yer aldığını görüyoruz. Anapara korumalı veya garantili fonlar, varantlar, yeni vadeli işlem sözleşmesi türleri, kaldıraçlı alım-satım işlemleri, kira sertifikaları ve son olarak turbo sertifikalar peş peşe piyasaya sunuluyor. Uzun zamandır durgun olan özel sektör tahvillerinde de hem çeşitlilik, hem de ihrac büyüklüğü açısından önemli gelişmeler yaşanıyor.

Ürün adedi, portföy değeri, yatırımcı sayısı gibi rakamlar yeni ürünlerin piyasa tarafından hızla benimsendiğini gösteriyor. Örneğin, 2010 yılında işlem görmeye başlayan varant sayısı bugün 190'a kadar çıktı. Şu an 1.700'e yakın yatırımcı, karmaşık bir ürün olan varant işlemi yapıyor. Öte yandan, 2010 yılında 15 özel sektör tahvili ihrac edilmişken, 2012'nin ilk 9 ayında 145 tahvil ihrac edilmiş durumda. Yine 2010 yılında 5.000 civarında şirket tahvili yatırımcısı varken, bugün bu sayı 200.000'e ulaştı. Ayrıca, geçtiğimiz yıl SPK düzenlemesine alınan foreks işlem hacmi yılın ilk sekiz ayında 1,5 trilyon TL'ye çıkarak hisse senedi ve vadeli işlemleri aşmış durumda.

Yatırımcıların farklı ihtiyaçlarını karşılayacak ürün çeşitliliğinin gelişmesini, sermaye piyasamızın istikrarlı bir yapıya kavuşması açısından da son derece

önemli buluyoruz. Diğer taraftan, piyasamızda ürün yelpazesinin genişlemesi, aracı kurumların faaliyet alanlarını da genişletiyor, çeşitlendiriyor.

İlerleyen sayfalarda Birliğimizce derlenen aracı kurumların 2012 yılının ilk yarısına ait faaliyet ve finansal verileri inceleniyor. Nitekim söz konusu veriler, sektörün yavaş da olsa komisyon gelirlerine dayalı yapısından uzaklaştığını gösteriyor. Örneğin, geçen yılın ilk 6 ayında toplam gelirlerin üçte ikisini komisyon gelirleri oluştururken, bu oran 2012 yılının ilk 6 ayında gelirlerin yarısına gerilemiş durumda. Artık sektörümüz işlem komisyonu dışındaki alanlardan da gelir yaratmaya başlıyor.

Gelirlerin çeşitlenmesinin haricinde, yeni ürünlerde uzmanlaşan yeni kurumlar faaliyete geçti. Bu durum sektörümüzde yapısal bir değişime işaret ediyor. Bazı kurumlar belli alanlarda uzmanlaşıyor, sektörümüze farklı bir bilgi birikimi katıyorlar. Ayrıca, sektörümüzde çalışan sayısının artmasına katkıda bulunmaları da bizler için sevindirici bir gelişme.

Bu veriler ışığında görüyoruz ki, piyasamıza sunulacak her yeni ürün, bir yandan aracı kurumlarımızın etkinliğini artırması, diğer yandan sermaye piyasalarına yeni yatırımcı girişini hızlandırması açısından son derece önemli. Bu kapsamda, geçtiğimiz ayda İMKB'de ilk turbo sertifikaların yatırımcılara sunulmasından memnuniyet duyuyoruz. Yakın zamanda faaliyete geçmesi beklenen opsiyon piyasasının da, vadeli işlemler gibi hızla gelişeceğine ve piyasamıza katkıda bulunacağına inanıyoruz.

Saygılarımla,

Attila KÖKSAL, CFA
BAŞKAN

Başbakan Yardımcısı Sayın Ali Babacan ile Görüştük

Birlik Başkanı Attila Köksal, Başkan Yardımcısı Metin Ayışık, Genel Sekreter İlkey Arıkan'dan oluşan Birlik heyeti ve İMKB Başkanı İbrahim Turhan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilgili komisyonlarında görüşülmekte olan Sermaye Piyasası Kanunu Taslağı hakkında görüşmek üzere, Başbakan Yardımcısı Sayın Ali Babacan ile 26 Eylül 2012 tarihinde bir araya gelmiştir.

FEAS Genel Kuruluna Katıldık

Üyesi olduğumuz Avrasya Borsalar Federasyonu (FEAS) 18. Genel Kurulu 20-21 Eylül 2012 tarihlerinde Bulgaristan'ın Sofya kentinde düzenlendi. Toplantıda Birliğimizi Genel Sekreter Yardımcısı Alparslan Budak ile Araştırma ve İstatistik Bölümü Müdürü Ekin Fıkırkoca temsil etti. FEAS Aracı Kuruluş Birlikleri Çalışma Grubu başkanlığını yürüten Birliğimiz, toplantıda FEAS üye ülkelerdeki yatırımcı şikâyetleri ve çözüm önerileri ile üye ülkelerdeki piyasalara ilişkin yürüttüğü iki ayrı anketin sonuçlarını katılımcılar ile paylaştı.

Ayrıca, Birlik temsilcilerimiz Bulgaristan Aracı Kuruluşlar Birliği ile toplantı yaparak iki ülke sermaye piyasalarının gelişimine yönelik fikir alışverişinde bulundu.

Mesleki Gelişim Eğitimleri

Eylül ayında düzenlenen mesleki gelişim eğitimlerine toplam 139 kişi katılmıştır. Üyemiz olan bir bankanın talebi doğrultusunda kuruma özel olarak

Eylül 2012 Mesleki Gelişim Eğitimleri Katılımcı Sayıları	
Eğitim Adı	Katılımcı Sayısı
İleri Düzey Foreks	21
Yeni Türk Ticaret Yasasının Finansal Tablolara, Denetime ve Kredilendirme Süreçlerine Getirdiği Düzenlemeler	21
Gayrimenkul Yönetimi ve Arazi Geliştirmede Mülkiyet ve İmar İlişkileri	14
Şirketler İçin Yeni Denetim Düzeni	14
Bilişim Hukuku	24
Türkiye'de Yatırım Fonu	25
Organizasyonlarında Yapısal Dönüşüm -AB'ye Uyum ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu	
Sosyal Medya Pazarlama ve SEO	20
Yatırım Fonlarının Vergilendirilmesi (Kuruma Özel)	14
Toplam	153

düzenlenen "Yatırım Fonlarının Vergilendirilmesi" eğitimine ise 14 kişi katılmıştır. Tamamlanan eğitimlerin katılımcı sayılarına ilişkin veriler tabloda yer almaktadır.

Ekim ayında düzenlenmesi planlanan mesleki gelişim eğitimleri planlanarak internet sitemizde ilan edilmiştir. Eğitim takvimi tablodan da izlenebilir.

Kasım 2012'de yapılacak mesleki gelişim eğitimleri arasında 4 gün süreli "Halka Açılma" eğitimi planlanmıştır. Halka açılma ile ilgili tüm süreçlerin ele alınacağı eğitimde SPK, PwC, Pekin&Pekin, İMKB, Takasbank, MKK ve Oyak Yatırım Menkul Değerler A.Ş.den konu uzmanları eğitmen olarak yer alacaktır. Eğitim başvuruları internet sitemiz üzerinden erişilen Eğitim Yönetim Sistemi üzerinden yapılmaktadır.

Ekim 2012 Mesleki Gelişim Eğitim Programı		
Tarihi	Eğitim Adı	Süre
1-2 Ekim	İnternette Kurum Kimliği, Marka ve İmajı İtibarının Korunması ve Yönetilmesi	2 gün
6-9 Ekim	İç Denetim İçin Araç ve Teknikler (TİDE ve TSPAKB işbirliği ile ortak düzenlenecektir)	4 gün
16 Ekim	Bilişim Hukuku	1 gün
17 Ekim	Bağımsız Denetçiler İçin Uluslararası Denetim Standartları	1 gün

Lisans Yenileme Eğitimleri

Eylül ayında düzenlenen lisans yenileme eğitimlerine toplam 808 kişi katılmıştır. Katılımcı sayılarına ilişkin veriler tablodan izlenebilir.

Tüm eğitimlerimize internet sitemiz üzerinden erişilen Eğitim Yönetim Sistemi üzerinden başvuru yapılmaktadır.

Mayıs-Eylül 2012 Lisans Yenileme Eğitimleri		
Lisans Türü	Eylül	Mayıs-Eylül Toplam
Temel Düzey Müşteri Temsilciliği	-	105
Temel Düzey	260	2,101
İleri Düzey	200	913
Takas ve Operasyon İşlemleri	40	85
Türev Araçlar Muhasebe ve Operasyon Sorumlusu	-	21
Türev Araçlar Müşteri Temsilciliği	59	152
Türev Araçlar	122	427
Gayrimenkul Değerleme Uzmanlığı	45	235
Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim	45	154
Kurumsal Yönetim	-	31
Kredi Derecelendirme	37	37
Toplam	808	4,261

"Sertifikalar" Semineri

Birliğimizce 27 Ekim 2012 tarihinde, İMKB Kurumsal Ürünler Pazarı'nda işlem görmeye başlayan "sertifikalar"a yönelik ücretsiz bir seminer düzenlenmiştir. Üyelerimizin yoğun katılımıyla karşılanan seminerde İMKB'den Murat Bulut, MKK'dan Atilla Gürses, Erste Securities İstanbul Menkul Değerler A.Ş.den Müge Türkkan ve vergi danışmanı Berna Bayındır konuşmacı olarak yer almıştır.

ARACI KURUMLARIN 2012/06 DÖNEMİ FAALİYET VERİLERİ

Bu raporumuzda, aracı kurumların 2012 yılının ilk altı ayına ilişkin faaliyetleri, 2011 yılının eş dönem verileri ile karşılaştırmalara yer verilerek analiz edilmektedir. 2011 yılında 93 ve 2012 yılında 96 aracı kurumun verileri toplulaştırılarak incelenmiştir. 2011 yılının son çeyreğinde bir, 2012 yılı ikinci çeyreğinde iki aracı kurum ilk defa faaliyete geçmiştir. Raporumuzda ele alınan verilerin detayları, Birliğimizin internet sitesinde yer almaktadır.

HİSSE SENETLERİ

2011 yılına 67.608 puandan başlayan İMKB-100 endeksi, özellikle ABD ve AB'de yaşanan ekonomik olumsuzluklardan ve yakın ekonomik ilişkilerimizin olduğu Ortadoğu'da yaşanan siyasal istikrarsızlıklardan olumsuz etkilenerek gerilemiş ve yılı %24'lük düşüşle 51.267 puanda kapamıştır. İMKB-100 endeksi 2012 yılının ilk yarısını, gelişmekte olan piyasalardaki risk iştahı artışının da etkisiyle bir miktar toparlanarak 62.543 seviyesinde tamamlamıştır.

Hisse senedi işlem hacimlerine çeyrek dönemlerde bakıldığında, 2011 yılının ilk çeyreğinde 456 mil-

Aracı Kurumların Hisse Senedi İşlem Hacmi	2011/06	2012/06	Değişim
Milyar TL	829	631	-23.9%
Milyar \$	531	353	-33.5%

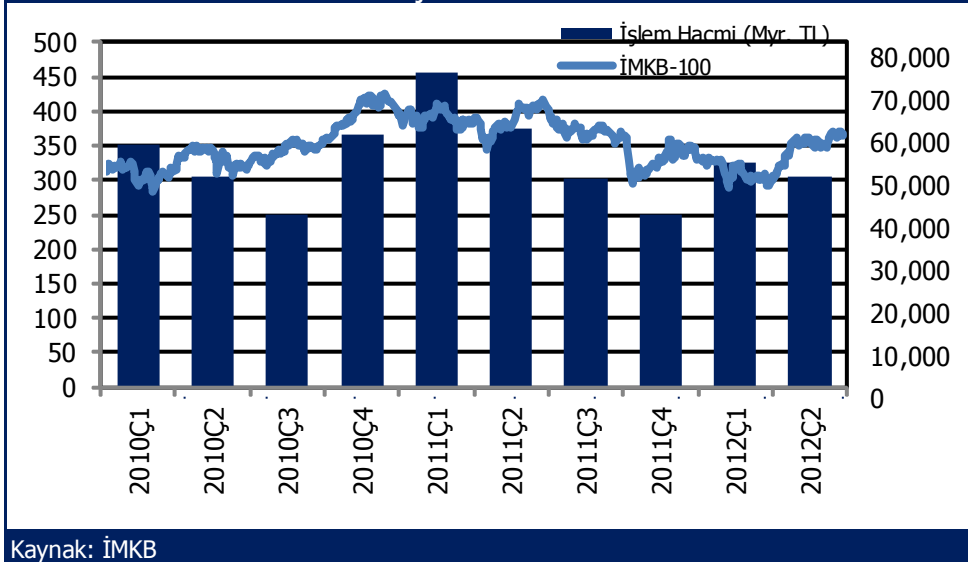
Kaynak: İMKB

Hisse Senedi İşlem Hacmi Sıralaması (2012/06)	İşlem Hacmi Payı	Kümülatif Pay
Sıralama		
1-10	45.8%	45.8%
11-20	21.1%	66.9%
21-88	33.1%	100.0%

Kaynak: İMKB

yar TL'ye ulaşan hacmin yıl sonuna doğru kademeli olarak azaldığı görülmektedir. 2012 yılının ilk çeyreğinde ise nispeten iyileşme gösteren işlem hacmi yılın ikinci çeyreğinde tekrar bir miktar gerilemiş ve 305 milyar TL seviyesinde olmuştur. 2011 yılının ikinci çeyreği ile karşılaştırıldığında işlem hacminde %18'lik bir düşüş söz konusudur. Toplamda, 2012 yılının ilk yarısında işlem hacmi önceki yılın aynı dönemine göre %24 gerilemiş ve 631 milyar TL olmuştur.

Aracı Kurumların Hisse Senedi İşlem Hacmi ve İMKB-100

Aracı kurumların hisse senedi işlem hacmi sıralamasına bakıldığında, hisse senedi piyasasında işlem yapan 88 kurum arasında ilk 10 aracı kurumun işlemlerin %46'sını, ilk 20 kurumun ise %67'sini yaptığı görülmektedir. Hisse senedi piyasasında işlem yapan son 68 aracı kurum ise işlemlerin yalnızca üçte birini üretmiştir.

Hisse senedi işlemlerinin büyük çoğunluğu yurtiçi yatırımcılar tarafından yapılmaktadır. Ancak 2011 ve 2012

Yatırımcı Bazında Hisse Senedi İşlem Hacmi Dağılımı		
	2011/06	2012/06
Yurtiçi Yatırımcı	85.4%	82.8%
Bireysel	69.3%	64.4%
Kurumlar	7.7%	9.6%
Kurumsal	8.3%	8.9%
Yurtdışı Yatırımcı	14.6%	17.2%
Bireysel	0.1%	0.1%
Kurumlar	10.1%	13.0%
Kurumsal	4.4%	4.1%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

yılları arasında yurtiçi yatırımcıların işlem hacmi payı azalırken, yurtdışı yatırımcıların payının arttığı görülmektedir.

Yurtiçi yatırımcıların toplam işlem hacmindeki payı 3 puan gerileyerek %83'e inmiştir. Düşüşün nedeni bireysel yatırımcıların işlemlerindeki daralmadır. 2011 yılının ilk altı ayında 575 milyar TL olan yurtiçi bireysel yatırımcıların hisse senedi işlem hacmi 2012 yılının aynı döneminde 407 milyar TL'ye gerilemiştir. Böylece, 2011 yılının ilk altı ayıyla 2012 yılının ilk altı ayı arasında yurtiçi bireysel yatırımcıların payı %69'dan %64'e inmiştir. Bunun yanı sıra, aracı kurumların kendi portföyleri, çeşitli şirketler, vakıf ve kooperatifler gibi kurumları ifade eden yerli kurumların işlem hacmi iki puan artmış ve %10'a ulaşmıştır. Yatırım fonları, yatırım ortaklıkları, emeklilik yatırım fonları ve portföy yönetim şirketlerini içeren yerli kurumsal yatırımcıların payı ise yarım puan artışla %9 olmuştur.

Departman Bazında Hisse Senedi İşlem Hacmi Dağılımı		
	2011/06	2012/06
Yurtiçi Satış	22.6%	19.7%
Şube	13.3%	11.6%
Acente	16.9%	16.4%
İrtibat Bürosu	2.9%	3.1%
İnternet	24.8%	26.5%
Çağrı Merkezi	0.6%	0.4%
Yatırım Fonları	0.6%	0.7%
Portföy Yönetimi	0.4%	0.3%
Kurum Portföyü	3.3%	4.6%
Yurtdışı Satış	14.6%	16.7%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Hisse senetlerinin yaklaşık üçte ikisini elinde bulunduran yabancı yatırımcılar 2011'in ilk altı ayında işlemlerin %15'ini üretirken, 2012 yılının ilk altı ayında bu pay %17'ye çıkmıştır. Bunda yabancı kurumların işlem hacmindeki payının %10'dan %13'e yükselmesi etkili olmuştur. Bu süre zarfında, hisse senedi portföyünün %40'ından fazlasına sahip olan yabancı kurumsal yatırımcıların hisse senedi işlemlerindeki payında ise önemli bir değişiklik olmamış ve %4 seviyesinde kalmıştır.

Departman bazındaki dağılım, işlemlerin aracı kurum bünyesinde hangi bölüm aracılığıyla yapıldığını göstermektedir. Buna göre, aracı kurumların merkezinden yapılan işlemleri gösteren yurtiçi satış bölümünün payı, karşılaştırılan dönemler arasında yaklaşık 3 puan gerileyerek %20'ye düşmüştür.

Şube, acente ve irtibat büroları içeren merkez dışı birimlerde işlemlerin yaklaşık üçte biri gerçekleşmektedir. Merkez dışı birimlerde hem şube hem de acentelerin payı azalmış, sırasıyla %12 ve %16 olmuştur. İleride değinileceği gibi, irtibat bürosu sayısında artış olmasına rağmen, işlem hacmi payı %3'te kalmıştır.

İnternet üzerinden yapılan işlemlerin payı bir miktar artmış ve %27 payla en büyük grup olmaya devam etmiştir. 2011/06 dönemi ile karşılaştırıldığında, internet üzerinden yapılan işlemlerin payında 1,5 puanlık bir artış görülmektedir. Bu duruma dönem içinde faaliyete başlayan bir kuruma ilave olarak ilk defa internet üzerinden işlem yapmaya başlayan bir kurum da etkili olmuştur. Diğer taraftan aracı kurumların kendi portföyüne yaptıkları işlemlerin payında ise 1 puanın üzerinde bir artış söz konusudur. Kurumların müşterileri için yönettiği portföyler için yapılan hisse senedi işlemlerinin payı %1'in altında kalmaya devam etmiştir.

Departman bazında hisse senedi işlem hacmi tablosunda yurtdışı satış departmanının payı %16,4'tür. Diğer taraftan yatırımcı bazında hisse senedi işlem hacmi tablosunda ise yurtdışı yatırımcıların payı %17,2'dir. Aradaki farkın nedeni, aracı kurumların yabancı yatırımcılarla yaptıkları işlemlerin bir kısmını internet üzerinden gerçekleştirmesidir.

VARANTLAR

Varantlar, ilk kez Ağustos 2010'da İMKB'de işlem görmeye başlamıştır. 2012 Haziran itibariyle aracı kurumlar tarafından 6,1 milyar TL'lik varant işlemi kaydedilmiştir.

2011 yılının ilk altı ayında 5,3 milyar TL'lik varant işlem hacmi üretilmişken, 2012 yılının ilgili döneminde %14'lük artışla bu rakam 6,1 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Varant işlem hacimlerine bakıldığında, işlemlerin %43'ünü ilk sırada yer alan piyasa yapıcı olan bir aracı kurumun yaptığı görülmektedir. İlk 10 aracı kurum ise %90 paya sahiptir.

2012 yılının ilk altı ayında işlemlerin %57'ini yerli, %43'ünü yabancı yatırımcılar yapmıştır. Yerli yatırımcılar arasında bireysel yatırımcılar en büyük paya sahip iken, yabancı yatırımcılar arasında yabancı kurumlar ön plana çıkmaktadır. Karşılaştırılan dönemler arasında yurtiçi kurumların payı azalırken yurtdışı kurumların payının arttığı görülmektedir. Bu durum yurtdışı kurumlar işlem hacminin tamamına yakınına sahip olan bir kurumun işlem hacmindeki artıştan kaynaklanmaktadır. Yurtiçi kurumların payının azalmasının nedeni kurum portföyüne yapılan işlemlerin düşmesidir. Yurtdışı kurumlardaki işlem hacminin tamamına yakını ihraççı yabancı kurum ile piyasa yapıcılığı çerçevesinde yapılan işlemlere aittir.

Departman bazında varant işlemlerinin dağılımında, yurtiçi satış departmanının gerilediği, internet işlemlerinin payının ise arttığı görülmektedir. 2012'nin ilk altı ayında en fazla kullanılan kanal %24 pay ile internet olmuştur. Yurtiçi satış departmanının payı ise 3 puanlık düşüşle %14'e inmiştir.

Aracı Kurumların Varant İşlem Hacmi			
	2011/06	2012/06	Değişim
Milyar TL	5.3	6.1	14.4%
Milyar \$	3.4	3.4	0.7%

Kaynak: İMKB

Varant İşlem Hacmi Sıralaması (2012/06)			
Sıralama	İşlem Hacmi Payı	Kümülatif Pay	
1-10	89.8%	89.8%	
11-20	7.2%	97.0%	
21-53	3.0%	100.0%	

Kaynak: İMKB

Yatırımcı Bazında Varant İşlem Hacmi Dağılımı		
	2011/06	2012/06
Yurtiçi Yatırımcı	58.7%	56.7%
Bireysel	43.6%	45.6%
Kurumlar	15.1%	10.5%
Kurumsal	0.1%	0.6%
Yurtdışı Yatırımcı	41.3%	43.3%
Bireysel	0.1%	0.0%
Kurumlar	41.2%	43.3%
Kurumsal	0.0%	0.0%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Departman Bazında Varant İşlem Hacmi Dağılımı		
	2011/06	2012/06
Yurtiçi Satış	17.0%	13.7%
Şubeler	4.2%	5.3%
Acenteler	11.0%	2.9%
İrtibat Bürosu	0.1%	5.3%
İnternet	20.3%	24.0%
Çağrı Merkezi	0.1%	0.1%
Yatırım Fonları	0.0%	0.0%
Portföy Yönetimi	0.0%	0.5%
Kurum Portföyü	6.1%	5.0%
Yurtdışı Satış	41.2%	43.3%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Karşılaştırılan dönemler arasında acenteler işlem hacimlerinin payının %11'den %3'e düşmesi, 2011/06 döneminde acente işlem hacmin tamamına yakınına sahip olan bir aracı kurumun varant işlem hacimindeki gerilemeden kaynaklanmıştır. Diğer taraftan, dönem içerisinde irtibat bürosunu sayısını artıran bir kurumun etkisiyle, irtibat bürolarının varant işlem hacmindeki payı %0,1'den %5'e çıkmıştır.

Yurtdışı satış bölümünün payı %43'tür. Bu pay, daha önce değinildiği gibi piyasa yapıcısı kurumun yaptığı işlemlerin bir yansımasıdır. Bu dönemde aracı kurumların kurum portföyüne yaptıkları işlemlerin toplamdaki payı 1 puan gerileyerek %5'e düşmüştür.

SABİT GETİRİLİ MENKUL KIYMETLER

Sabit getirili menkul kıymet (SGMK) piyasasında hem aracı kurumlar hem de bankalar faaliyet göstermektedir. Tabloda yer alan işlem hacimleri aracı kuruluşların, bir diğer ifadeyle aracı kurum ve ban-

Aracı Kuruluşların SGMK İşlem Hacmi (Milyar TL)					
	Hacim			Pay	
	2011/06	2012/06	Değişim	2011/06	2012/06
Kesin Alım-Satım	901	773	-14.3%	100.0%	100.0%
Banka	826	727	-12.0%	91.7%	94.1%
Aracı Kurum	75	45	-39.4%	8.3%	5.9%
Repo-Ters Repo	3,386	7,235	113.7%	100.0%	100.0%
Banka	2,821	6,522	131.2%	83.3%	90.1%
Aracı Kurum	566	713	26.1%	16.7%	9.9%

Kaynak: İMKB

kaların, İMKB ile borsa dışı (tescil) kesin-alım satım ve repo-ters repo işlemlerini kapsamaktadır. Merkez Bankası ve Takasbank'a ait işlemler toplama dahil edilmemiştir.

Aracı kuruluşların kesin alım-satım işlemleri bir önceki yılın ilk altı ayına kıyasla %14 azalarak 773 milyar TL'ye inerken, repo-ters repo işlemleri iki katından fazla artarak 7,2 trilyon TL'ye çıkmıştır. Aracı kurumların SGMK işlemlerindeki pazar payları gerilemiştir. 2012 yılının ilk yarısı itibarıyla SGMK işlemlerinde ağırlığını devam ettiren bankalar kesin alım-satım işlemlerinde %94, repo-ters repo işlemlerinde %90 paya sahiptir.

İlerideki tablolarda sadece aracı kurumların SGMK işlem hacimleri incelenmiş olup, bankaların verileri ele alınmamıştır. SGMK piyasasında işlem yapan aracı kurumlar arasında yüksek bir yoğunlaşma olduğu görülmektedir. 70 aracı kurumun faaliyet gösterdiği kesin alım-satım pazarındaki işlemlerin %90'ını ilk 10 aracı kurum yaparken, ilk 20 kurum işlemlerin neredeyse tamamını üretmektedir.

Kesin alım-satım işlemlerine benzer şekilde, aracı

Aracı Kurumların Kesin Alım-Satım İşlem Hacmi Sıralaması (2012/06)			
Sıralama	İşlem Hacmi	Payı	Kümülatif Pay
1-10		89.9%	89.9%
11-21		8.5%	98.4%
21-70		1.6%	100.0%

Kaynak: İMKB

Aracı Kurumların Repo-Ters Repo İşlem Hacmi Sıralaması (2012/06)			
Sıralama	İşlem Hacmi	Payı	Kümülatif Pay
1-10		88.4%	88.4%
11-21		8.2%	96.6%
21-51		3.4%	100.0%

Kaynak: İMKB

kurumların repo-ters repo işlemlerinde de yüksek bir yoğunlaşma mevcuttur. 2012/06 döneminde 50 aracı kurum repo-ters repo işlemlerine aracılık etmiştir. Tek bir aracı kurum repo-ters repo işlemlerinin %41'ini yaparken, ilk 20 aracı kurumda bu pay %97'ye çıkmaktadır.

Aracı kurumlarda gerçekleşen kesin alım-satım işlemleri ağırlıklı olarak yerli yatırımcılar tarafından yapılmaktadır. Yurtiçi yatırımcılar arasında yerli kurumsal yatırımcılar %71 ile en büyük paya sahiptir. Karşılaştırılan dönemler arasında yurtiçi kurumsal yatırımcıların payı 11 puan artarken, yurtiçi kurumların payı ise 10 puan gerileyerek %18'e inmiştir.

Yabancı yatırımcıların payı ise 2012 yılının ilk altı ayında önceki yılın aynı dönemine kıyasla 1 puan gerileyerek %7 olmuştur. Toplam yabancı yatırımcı kesin alım-satım işlemlerinin neredeyse tamamını yurtdışı kurumlar yapmıştır. Bu işlemlerin de %80'i tek bir aracı kurum vasıtasıyla yapılmıştır.

Aracı kurumlarca gerçekleştirilen repo-ters repo işlemlerinin de neredeyse tamamının yerli yatırımcılar tarafından yapıldığı görülmektedir. Yerli kurumsal yatırımcıların işlem hacmi payı 2011/06'ya kıyasla 3 puan artarak %85 olmuştur.

Departman bazında dağılım kesin alım satım işlemlerinin ağırlıklı yurtiçi satış ve yatırım fonları departmanı aracılığı ile yapıldığını göstermektedir. Aracı kurumların kesin alım satım işlemleri, karşılaştırılan dönemler arasında 74 milyar TL'den 45 milyar TL'ye gerilemiştir. Diğer taraftan, departman bazında kesin alım-satım işlemlerinde en dikkat çekici değişim kurum portföyünde görülmektedir. Kurum portföyünün payı 6 puan düşerek %13,5 olmuştur.

Repo işlemleri ağırlıklı olarak yurtiçi satış ve yatırım fonları departmanları aracılığıyla yapılmaktadır. Karşılaştırılan dönemler arasından yatırım fonlarının repo işlemleri, 145 milyar TL'den 253 milyar TL'ye yükselmiştir. Buna paralel olarak da yatırım fonlarının toplam repo işlem hacmindeki payı %27'den %36'ya çıkmıştır.

	Kesin Alım Satım		Repo Ters Repo	
	2011/06	2012/06	2011/06	2012/06
Yurtiçi Yatırımcı	92.0%	93.2%	99.8%	99.0%
Bireysel	3.9%	4.0%	11.0%	8.3%
Kurumlar	28.1%	18.3%	5.5%	5.4%
Kurumsal	60.0%	71.0%	83.3%	85.3%
Yurtdışı Yatırımcı	8.0%	6.8%	0.2%	1.0%
Bireysel	0.2%	0.3%	0.1%	0.1%
Kurumlar	7.8%	6.5%	0.1%	0.8%
Kurumsal	0.0%	0.0%	0.1%	0.1%
Toplam	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

	Kesin Alım Satım		Repo Ters Repo	
	2011/06	2012/06	2011/06	2012/06
Yurtiçi Satış	34.0%	40.2%	60.3%	52.1%
Şubeler	2.6%	1.8%	6.2%	4.7%
Acenteler	0.1%	1.1%	1.9%	1.6%
İrtibat Bürosu	0.0%	0.0%	0.1%	0.2%
İnternet	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Çağrı Merkezi	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Yatırım Fonları	32.9%	35.7%	26.5%	35.5%
Portföy Yönetimi	2.6%	2.3%	0.6%	0.8%
Kurum Portföyü	20.0%	13.5%	4.1%	4.2%
Yurtdışı Satış	7.8%	5.3%	0.2%	1.0%
Toplam	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Kesin alım-satım işlemleri ile repo-ters repo işlemleri birlikte ele alındığında SGMK işlemlerinin önemli bir kısmının yurtiçindeki emeklilik ve yatırım fonları gibi kurumsal yatırımcılar tarafından yapıldığı görülmektedir.

VOB İŞLEMLERİ

Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsasında (VOB); bankalar, aracı kurumlar ve vadeli işlemler aracılık şirketleri faaliyet göstermektedir. 2012 yılının ilk 6 ayında aracı kuruluşların toplam VOB işlemleri 2011/06'ya göre %7 azalarak 422 milyar TL olmuştur.

VOB hacimlerine çeyrek dönemlerde bakıldığında, hisse senetlerine benzer şekilde 2011 yılının ilk çeyreğinde 241 milyar TL seviyesine ulaşan

VOB işlem hacminin sonraki dönemlerde 210 milyar TL civarında dalgalandığı görülmektedir. VOB işlem hacmi 2012 yılının ilk çeyreğinde bir miktar toparlanarak 220 milyar TL seviyesine çıksa da yılın ikinci çeyreğinde 202 milyar TL'ye gerilemiştir.

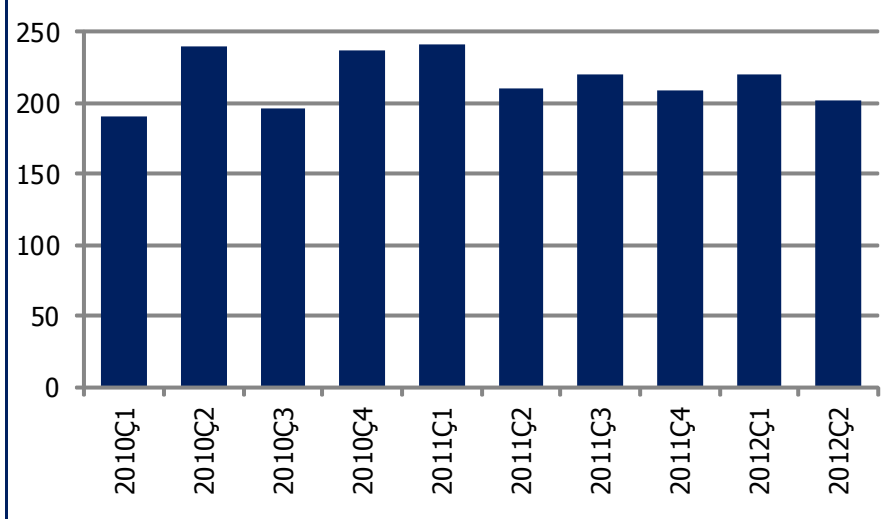
SGMK işlemlerinin aksine, VOB işlemlerinde aracı kurum işlemleri ağırlıktadır. Haziran 2012 itibarıyla aracı kurumlar toplam işlem hacminin %88'ini yaparken, bir önceki yıla kıyasla bu pay 4 puana yakın artış göstermiştir.

2012 yılının ilk 6 ayında 81 aracı kurum VOB'da faaliyet göstermiştir. İlk 10 aracı kurum, aracı kurumlarca gerçekleştirilen işlemlerin %57'sini, ilk 20 kurum ise %79'unu yapmıştır. Hisse senedi piyasasındaki yoğunlaşmaya kıyasla VOB işlemlerindeki yoğunlaşma daha yüksektir.

Aracı kurumlar VOB işlemlerinin büyük bir kısmını yurtiçindeki yatırımcılarla yaparken, son dönemde yabancı yatırımcıların payı bir miktar artış göstermiştir.

Yabancı yatırımcıların payı 2012'nin ilk altı ayında bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla 1 puan artarak %18'e ulaşmıştır. Yurtdışı kurumlar, aracı kurumlarca VOB'da gerçekleştirilen işlemlerin %12'sini, yurtdışındaki kurumsal yatırımcılar

Aracı Kuruluşların VOB İşlem Hacmi (Myr. TL)

Kaynak: VOB

Aracı Kuruluşların VOB İşlem Hacmi			Pay		
Hacim (Myr. TL)	2011/06	2012/06	Değişim	2011/06	2012/06
Aracı Kurum	381.5	371.4	-2.7%	84.5%	88.1%
Banka	68.0	49.5	-27.2%	15.1%	11.7%
Vadeli İşlem AK	1.7	0.7	-62.4%	0.4%	0.2%
Toplam	451.3	421.5	-6.6%	100.0%	100.0%
Kaynak: VOB					

Kaynak: VOB

gerçekleştirilen VOB işlemlerinin üçte iki gibi önemli bir kısmı bireysel yatırımcılar tarafından yaratılmaktadır. Diğer taraftan, karşılaştırılan dönemler arasında yurtiçindeki kurumların payı 5 puan artarak %17 olurken, yurtiçi kurumsal yatırımcıların payında önemli bir değişiklik olmamış, %3 seviyesinde kalmıştır.

Aracı Kurumların VOB İşlem Hacmi Sıralaması (2012/06)		
Sıralama	İşlem Hacmi Payı	Kümülatif Pay
1-10	57.3%	57.3%
11-21	21.5%	78.8%
21-81	21.2%	100.0%

Kaynak: VOB

Aracı Kurumların Yatırımcı Bazında VOB İşlem Hacmi Dağılımı		
	2011/06	2012/06
Yurtiçi Yatırımcı	83.3%	82.1%
Bireysel	67.4%	61.6%
Kurumlar	12.5%	17.2%
Kurumsal	3.5%	3.3%
Yurtdışı Yatırımcı	16.7%	17.9%
Bireysel	0.1%	0.1%
Kurumlar	9.0%	12.1%
Kurumsal	7.6%	5.7%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Aracı Kurumların Departman Bazında VOB İşlem Hacmi Dağılımı		
	2011/06	2012/06
Yurtiçi Satış	16.7%	10.3%
Şubeler	11.0%	12.3%
Acenteler	3.1%	3.3%
İrtibat Bürosu	1.7%	1.6%
İnternet	39.0%	40.3%
Çağrı Merkezi	0.1%	0.2%
Yatırım Fonları	0.6%	1.3%
Portföy Yönetimi	1.3%	0.9%
Kurum Portföyü	10.1%	12.0%
Yurtdışı Satış	16.4%	17.8%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

cılar ise %6'sını gerçekleştirmiştir.

Bir önceki yıla kıyasla, işlem hacmi nominal olarak azalan yerli bireysel yatırımcıların payı 6 puan gerilemiştir. Yine de yurtiçi yatırımcılar tarafından

Aracı kurumların VOB faaliyetleri departman bazında ele alındığında, yurtiçi satış departmanındaki 6 puanlık düşüş dikkat çekmektedir. Buna karşılık şubeler üzerinden yapılan işlemlerin payı %12'ye, internet üzerinden yapılan işlemlerin payı ise %40'a çıkmıştır. Hisse senedi işlemlerinde olduğu gibi VOB işlemlerinde de internet, %40 payla diğer departmanları geride bırakmıştır. İnternet üzerinden gerçekleştirilen bu işlemlerin %60'ı, 4 aracı kurum tarafından yapılmaktadır. Kurum portföyüne yapılan işlemlerin ise 2 puanlık bir artışla %12'e ulaştığı görülmektedir.

KALDIRAÇLI İŞLEMLER

Kamuoyunda foreks olarak bilinen, döviz, emtia ve kıymetli madenlere dayalı olarak gerçekleştirilen kaldıraçlı alım-satım işlemleri Ağustos 2011 itibariyle SPK'nın ilgili düzenlemesine tabi olmuştur. Buna göre, yalnızca aracı kurumlar bu piyasada faaliyet gösterebilmektedir.

Haziran 2012 itibariyle altı aylık dönemde toplam 1.156 milyar TL'lik hacim ile kaldıraçlı alım-satım işlemi yapılmıştır. Bu tutar hem VOB hem de hisse senedi işlem hacimlerinin üzerindedir. Yerli bireyler toplam işlem hacminin neredeyse yarısını gerçekleştiren

Aracı Kurumların Yatırımcı Bazında Kaldıraçlı İşlem Hacmi Dağılımı	
	2012/06
Yurtiçi Yatırımcı	99.1%
Bireysel	42.6%
Kurumlar	56.4%
Kurumsal	0.0%
Yurtdışı Yatırımcı	0.9%
Bireysel	0.9%
Kurumlar	0.0%
Kurumsal	0.0%
Toplam	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Aracı Kurumların Departman Bazında Kaldıraçlı İşlem Hacmi Dağılımı

	2012/06
Yurtiçi Satış	24.3%
Şubeler	2.3%
Acenteler	12.3%
İrtibat Bürosu	0.0%
İnternet	21.0%
Çağrı Merkezi	0.0%
Yatırım Fonları	0.0%
Portföy Yönetimi	0.0%
Kurum Portföyü	40.1%
Yurtdışı Satış	0.0%
Toplam	100.0%
Kaynak: TSPAKB	

tirmiştir. Yurtdışı bireysel müşteriler ile gerçekleştirilen işlemler, tek bir kurum tarafından yapılmaktadır. Aracı kurumların büyük çoğunluğunun kurum portföyüne koruma amaçlı işlem yapmalarından (%40) dolayı yurtiçi kurumların payı (%56) yüksektir.

Kurum portföyü dışında kalan kaldıraçlı işlemler ağırlıklıla yurtiçi satış (%24), internet (%21) ve acenteler (%12) aracılığıyla yapılmıştır.

KURUMSAL FİNANSMAN FAALİYETLERİ

Yatırım bankacılığı faaliyetlerinin incelendiği bu bölümde, aracı kurumların kurumsal finansman departmanları tarafından yapılan proje sayıları derlenmiştir.

Krizin ardından, özellikle 2010 yılının ilk çeyreğinden sonra aracı kurumların kurumsal finansman faaliyetlerinde bir canlanma olmuş, son birkaç yıldır durgun olan halka arz sayılarında önemli yükselişler yaşanmış, tahvil ihraçları artmıştır.

Haziran 2012 itibariyle herhangi bir yatırım bankacılığı alanında faaliyeti olan kurum sayısı 31'dir. 2011 yılının ilk altı ayında 126 kurumsal fi-

nansman projesi tamamlayan aracı kurum sektörü, 2012 yılının ilk altı ayı içinde 265 yeni sözleşme imzalamıştır. Bu projelerin 151 tanesi ilgili dönemde tamamlanmıştır.

2012 yılının ilk altı ayı içinde 25 şirketin halka arzı için yeni sözleşme yapılırken, 16 şirketin halka arzı tamamlanmıştır. Bu şirketlerden altısı küçük ve orta ölçekli şirketler için açılan Gelişen İşletmeler Piyasasında işlem görmeye başlamıştır. Dönem sonu itibariyle, aracı kurumların elinde 17 şirketin halka arzına ait sözleşme bulunmaktadır.

Özel sektör borçlanma araçlarının ihracına uzun bir süre ara verilmişti. 2010 yılından başlayarak halka arzlarla beraber bu ihraçların da, yasal düzenlemelerin iyileştirilmesi ve uygun faiz düzeyleri neticesinde, yeniden canlandığı görülmektedir. 2012 yılının ilk altı ayında 68 borçlanma aracının ihracı yapılmıştır. Bunun 56 tanesi halka arz edilmiş, 12 tanesi tahsisli satılmıştır.

2011 yılının ilk altı ayı içerisinde şirket satın alma/birleşme alış tarafında 5 proje, satış tarafında ise 7 proje tamamlanmıştır. 2012 yılının ilk altı ayında ise imzalanan yeni sözleşmelere rağmen alış tarafında sadece 1, satış tarafında ise 6 tamamlanan sözleşme bulunmaktadır.

Sermaye arttırımı tarafında 2011'in ilk altı ayında 21 işlem tamamlanmışken, 2012'nin ilk altı ayında 17

Kurumsal Finansman Faaliyetleri (Proje Sayıları)

	2011/06	2012/06		
	Tamamlanan	Yeni Sözleşme	Tamamlanan	Dönem Sonu
Birincil Halka Arz	18	25	16	17
İkincil Halka Arz	0	0	0	1
Tahvil İhracı	25	73	68	5
Satın Alma ve Birleşme-Alış Tarafı	5	5	1	26
Satın Alma ve Birleşme-Satış Tarafı	7	32	6	91
Finansal Ortaklık	1	1	0	6
Sermaye Arttırımı	21	35	17	65
Temettü Dağıtımı	24	51	12	68
Özelleştirme Projeleri-Alış Tarafı	1	2	1	6
Özelleştirme Projeleri-Satış Tarafı	1	3	1	10
Diğer Danışmanlık	23	38	29	48
Toplam	126	265	151	343
Kaynak: TSPAKB				

işlem tamamlanmıştır. Temettü dağıtımı tarafında 12 sözleşme dönem içinde tamamlanmıştır.

Değerleme, proje finansmanı, fizibilite analizi gibi işlemleri kapsayan 29 diğer danışmanlık sözleşmesi, 2012/06 itibarıyla tamamlanmıştır. Tamamlanan işlerin yarıya yakını bir aracı kuruma aittir.

Sonuç olarak aracı kurumların, 2012 yılının ilk altı aylık döneminde, artan tahvil ihraçları ile tamamladıkları proje sayısı artsa da şirket satın alma ve birleşme, sermaye artırımları ve temettü dağıtımı gibi işlemleri azalmıştır.

PORTFÖY YÖNETİMİ FAALİYETLERİ

Aracı kurumlar portföy yönetimi alanında da faaliyet göstermektedir. Aracı kurumlardan toplanan verilerle hazırlanan bu bölümdeki tablolar, bir yatırımcının birden fazla aracı kurumda portföy yönetim hesabı olabileceği göz önünde tutularak değerlendirilmelidir.

Portföy yönetimi konusunda faaliyet gösteren aracı kurum sayısı Haziran 2011 sonuna göre 1 adet artışla 36 olmuştur. Karşılaştırılan dönemler arasında iki aracı kurum portföy yönetim hizmeti vermeye başlarken, bir aracı kurum ise bu faaliyetlerini durdurmuştur. 2012/06'da aracı kurumlardan portföy

Portföy Yönetim Şirketleri

	2011/06	2012/06	Değişim
Portföy Yönetim Şirketi Sayısı	28	30	7.1%
Yatırımcı Sayısı	1,443	1,905	32.0%
Bireysel	791	1,147	45.0%
Kurumsal	480	547	14.0%
Tüzel	172	211	22.7%
Portföy Büyüklüğü (Mn. TL)	48,864	50,545	3.4%
Bireysel	860	1,087	26.4%
Kurumsal	43,722	44,783	2.4%
Tüzel	4,283	4,674	9.2%
Kaynak: SPK			

yönetimi hizmeti alan yatırımcı sayısı yıllık bazda %12 yükselirken, yönetilen portföy büyüklüğü %20 azalarak 3,8 milyar TL'ye inmiştir.

Portföy yönetimindeki bireysel yatırımcıların sayısı 213 kişi artarak 1.846'ya çıkarken, portföy büyüklüğü %11 azalarak 501 milyon TL'de inmiştir.

Karşılaştırılan dönemler arasında A tipi yatırım fonu sayısı değişmezken, toplam büyüklüğü %9 azalmıştır. Aracı kurumlarca yönetilen B tipi yatırım fonları, hem sayı hem de portföy büyüklüğü açısından A tipi yatırım fonlarını hayli geride bırakmaktadır. Diğer taraftan, sayıca artışa rağmen B tipi yatırım fonlarının portföy büyüklüğü 2,5 milyar TL'ye inmiştir. Bir aracı kurumun, yönettiği fonların büyük bir kısmını bağlı bulunduğu grubun portföy yönetim şirketine devretmesi, söz konusu azalışta etkili olmuştur. Haziran 2012 itibarıyla, B tipi yatırım fonlarının 1,5 milyar TL'lik kısmı tek bir aracı kurumun yönettiği fonlardır.

Aracı Kurumlarda Portföy Yönetimi Faaliyetleri

	2011/06	2012/06	Değişim
Aracı Kurum Sayısı	35	36	2.9%
Yatırımcı Sayısı	1,816	2,038	12.2%
Bireysel Yatırımcı Sayısı	1,633	1,846	13.0%
A Tipi Yatırım Fonu Sayısı	40	40	0.0%
B Tipi Yatırım Fonu Sayısı	70	74	5.7%
Diğer Kurumsal Yatırımcı Sayısı	29	20	-31.0%
Diğer Kurum Sayısı	44	58	31.8%
Portföy Büyüklüğü (Mn. TL)	4,766	3,823	-19.8%
Bireysel Yatırımcı	561	501	-10.7%
A Tipi Yatırım Fonu	364	332	-8.7%
B Tipi Yatırım Fonu	3,187	2,548	-20.0%
Diğer Kurumsal Yatırımcı	466	318	-31.7%
Diğer Kurum Portföy	188	123	-34.3%

Kaynak: TSPAKB

Aracı kurumların dışında portföy yönetim şirketleri de bu hizmeti sunmaktadır. SPK'nın yayınladığı verilere göre portföy yönetimi faaliyetinde bulunan bu şirketlerin sayısı bir önceki yıla göre 2 adet artarak 30 olmuştur. Bu kurumlarca yönetilen toplam portföy büyüklüğü ise 51 milyar TL ile aracı kurumların 13 mislidir.

Portföy yönetim şirketlerinden hizmet alan yatırımcı sayısı ise bir yılda %32 artarak Haziran 2012 sonunda 1.905'e çıkmıştır.

Portföy yönetimi şirketlerindeki bireysel yatırımcı sayısı 2011/06'da, aracı kurumları tercih eden yatırımcıların yaklaşık yarısı

kadar iken, 2012/06 itibariyle aradaki bu farkın nispeten kapandığı görülmektedir. Bu şirketlerden hizmet alan bireysel yatırımcıların ortalama portföyleri 947.622 TL, aracı kurumlardaki bireysel yatırımcılarınki ise 271.484 TL'dir.

Diğer taraftan bu şirketlerdeki kurumsal yatırımcı sayısı, aracı kurumlardan hizmet alanların bir hayli üzerindedir. Portföy yönetim şirketlerindeki bu yatırımcıların ortalama portföy büyüklüğü ise (82 milyon TL) aracı kurumlardaki (16 milyon TL) yatırımcıların beş katıdır.

KREDİLİ İŞLEMLER

Kredili işlemlere ilişkin veriler incelenirken, portföy yönetim faaliyetlerinde olduğu gibi, bir yatırımcının birden fazla kurumda hesabı olabileceği göz önünde tutulmalıdır. Karşılaştırılan dönemlerde hisse senedi işlemleri için kredi kullandıran aracı kurum sayısı 62'dir.

2012 Haziran sonunda kredili işlem sözleşmesi bulunan yatırımcı sayısı bir önceki yıla kıyasla bir miktar gerileyerek 57.567 olmuştur. Diğer taraftan, kredi kullanan yatırımcı sayısı %11 düşmüştür. Kişi başına kullandırılan kredi tutarı ise %3 artarak 86.074 TL olmuştur. Aracı kurumlar arası yoğunlaşma devam etmekte olup, 2012/06 sonu itibariyle kredi hacminin üçte birinden fazlasını iki kurum kullandırmıştır.

Kredili İşlemler	2011/06	2012/06	Değişim
Kredi Sözleşmeli Yatırımcı Sayısı	57,719	57,567	-0.3%
Kredi Kullanan Yatırımcı Sayısı	11,956	10,702	-10.5%
Kredi Bakiyesi (bin TL)	1,003,653	921,162	-8.2%
Kişi Başına Kredi (TL)	83,946	86,074	2.5%

Kaynak: TSPAKB

ŞUBE AĞI

Türkiye'de faaliyet gösteren aracı kurumların biri hariç tamamı İstanbul merkezlidir. Aracı kurumlar diğer illerde ikamet eden yatırımcılara şube, irtibat bürosu ve anlaşmalı acente şubeleri aracılığı ile ulaşabilmektedir. Haziran 2012 itibariyle 50 aracı kurumun merkez dışı birimi bulunmaktadır. Son bir yılda aracı kurumların yatırımcılara ulaşmakta kullandığı merkez dışı birimlerin sayısı toplamda 116 adet artarak

Erişim Ağı	AK Sayısı		Şube Sayısı	
	2011/06	2012/06	2011/06	2012/06
Şube	31	30	167	156
İrtibat Bürosu	21	25	55	67
Acente Şubesi	21	21	6,429	6,544
Toplam	51	50	6,651	6,767

Kaynak: TSPAKB

6.767 olmuştur. Bu artışta özellikle banka şubelerini ifade eden acente sayısının artması etkili olmuştur.

Aracı kurumların doğrudan sahip olduğu şube sayısı bir yılda 11 adet azalarak 156'ya inmiştir. Bu azalışta, 2011'in yarısında faaliyette bulunan bir aracı kurumun 2012'de kapalı olması etkili olmuştur. Diğer taraftan aracı kurumların irtibat bürosu sayısı ilgili dönemler arasında 12 adet artmıştır. Haziran 2011'de 21 olan irtibat bürosu bulunan kurum sayısı Haziran 2012'de 25'e çıkmıştır. Bu dönemde 4 aracı kurum ilk defa irtibat bürosu açmış ve 7 aracı kurum irtibat bürosu sayısını artırmıştır.

İNTERNET İŞLEMLERİ

Haziran 2012 itibariyle, fiziki erişim noktalarının yanı sıra internet gibi alternatif kanalları kullanarak yatırımcılara ulaşan aracı kurum sayısı iki adet artarak 66'ya çıkmıştır.

Bu bölümdeki veriler, bir yatırımcının birden fazla aracı kurumda hesabı olabileceği göz önüne alınarak değerlendirilmelidir.

Daha önce bahsedildiği gibi internetin işlem hacimlerindeki payı artmaktadır. 2012 yılının ilk altı ayında hisse senedi işlemlerinin %27'si, vadeli işlemlerin ise %40'ı internet üzerinden yapılmıştır.

2012/06'da 66 aracı kurum hisse senedi, 8 aracı kurum SGMK kesin alım-satım, 46 aracı kurum VOB ve 42 aracı kurum varant işlemleri için internet kanalını yatırımcıların hizmetine sunmuştur.

İnternet üzerinden hisse senedi işlemi yapan yatırımcı sayısı karşılaştırılan dönemler arasında %15 artarak 272.793 olmuştur. İlgili dönemde işlem hacmi ise %18 düşerek 168 milyar TL'ye inmiştir.

İnternet İşlemleri

	2011/06	2012/06	Değişim
Aracı Kurum Sayısı	64	66	3.1%
Hisse Senedi			
Yatırımcı Sayısı	237,847	272,793	14.7%
İşlem Sayısı	30,042,591	26,497,881	-11.8%
Hacim (Mn. TL)	205,458	167,823	-18.3%
SGMK Kesin Alım-Satım			
Yatırımcı Sayısı	108	87	-19.4%
İşlem Sayısı	577	466	-19.2%
Hacim (Mn. TL)	9.5	2.7	-71.6%
VOB			
Yatırımcı Sayısı	5,273	5,768	9.4%
İşlem Sayısı	3,231,050	3,600,533	11.4%
Hacim (Mn. TL)	149,300	149,905	0.4%
Varant			
Yatırımcı Sayısı	3,025	6,279	107.6%
İşlem Sayısı	589,249	546,125	-7.3%
Hacim (Mn. TL)	964	1,465	52.0%
Kaldıraçlı İşlemler			
İşlem Yapan Yatırımcı Sayısı	-	4,009	-
İşlem Sayısı	-	2,511,685	-
Hacim (Mn. TL)	-	242,537	-
Kaynak: TSPAKB			

Son yıllarda hızlı büyüyen internet üzerinden kaydedilen VOB işlem hacmi, bu dönemde %2 azalarak 150 milyar TL olmuştur. 5.768 yatırımcı VOB işlemleri için interneti kullanmıştır.

İnternet üzerinden yapılan VOB işlem hacmi, hisse senetlerine yakın olmasına rağmen işlem yapan yatırımcı sayısı hisse senedi yatırımcılarının %2'si kadardır.

2010 yılında işlem görmeye başlayan varantlarda ise 2012/06 döneminde işlemlerin %24'ü internet üzerinden gerçekleştirilmiştir.

2012'nin ilk altı aylık döneminde, internet üzerinden gerçekleştirilen işlemlerde en fazla hacim 243 milyar TL ile kaldıraçlı işlemlerde gerçekleşmiştir. 4.009 yatırımcı bu işlemler için interneti kullanmış ve toplamda 2.5 milyon adet işlem gerçekleşmiştir. Vadeli işlemlere kıyasla daha az sayıda işlem gerçekleşmiş ve daha az yatırımcı interneti kullanmıştır. Fakat hacim olarak bakıldığında, kaldıraçlı işlemler hacmi vadeli işlemler hacminin %60 üzerindedir.

ÇAĞRI MERKEZİ İŞLEMLERİ

2012 Haziran sonu itibarıyla 14 aracı kurumun çağrı merkezi verileri derlenmiştir. Bununla birlikte, 2008 yılından önce bu faaliyetleriyle ilgili veri sağlayan bir aracı kurum, 2008'den itibaren bu verilerini Birliğimize sunamamaya başlamıştır. Dolayısıyla, yatırımcıların çağrı merkezi yoluyla hizmet alabileceği kurum sayısı aslında 15'tir.

Alternatif dağıtım kanalları arasında yer alan çağrı merkezi, hem bu kanalı tercih eden yatırımcı sayısı hem de işlem hacimleri açısından internetin hayli gerisinde kalmaktadır. Toplam işlem hacimlerinde ise çağrı merkezinin payı %1'in altında kalmaktadır.

Bu bölümdeki veriler incelenirken, internet işlemlerinde olduğu gibi, bir yatırımcının birden fazla kurumda hesabı olabileceği göz önünde tutulmalıdır.

2012 yılının ilk altı ayında 14 kurumun çağrı merkezinden 13.167 yatırımcı 2,3 milyar TL'lik hisse

Çağrı Merkezi İşlemleri

	2011/06	2012/06	Değişim
Aracı Kurum Sayısı	13	14	7.7%
Hisse Senedi			
Yatırımcı Sayısı	17,679	13,167	-25.5%
İşlem Sayısı	298,822	204,746	-31.5%
Hacim (Mn. TL)	5,269	2,299	-56.4%
SGMK Kesin Alım-Satım			
Yatırımcı Sayısı	62	24	-61.3%
İşlem Sayısı	187	41	-78.1%
Hacim (Mn. TL)	17.9	2.3	-87.2%
Vadeli İşlem ve Opsiyon			
Yatırımcı Sayısı	370	223	-39.7%
İşlem Sayısı	9,005	6,386	-29.1%
Hacim (Mn. TL)	360.7	689.2	91.1%
Varant			
Yatırımcı Sayısı	304	239	-21.4%
İşlem Sayısı	2,671	3,114	16.6%
Hacim (Mn. TL)	4.3	6.8	58.9%
Kaldıraçlı İşlemler			
Yatırımcı Sayısı	-	231	-
İşlem Sayısı	-	4,297	-
Hacim (Mn. TL)	-	430.5	-
Kaynak: TSPAKB			

senedi işlemi yapmıştır. 2011 yılının aynı dönemine göre yatırımcı sayısı ve işlem hacminde önemli ölçüde azalma olmuştur.

2012 yılının ilk altı aylık döneminde çağrı merkezi üzerinden 7 kurum vadeli işlem hizmeti sunmuş olup, işlem hacmi 689 milyon TL olmuştur. Vadeli işlem hacimindeki yıllık %91'lik artış, bir aracı kurumdan kaynaklanmıştır. İki aracı kurumun çağrı merkezi üzerinden yapılan tahvil bono işlemlerinin toplamı 2 milyon TL'de kalmıştır.

Çağrı merkezi üzerinden kaldıraçlı alım-satım işlemi sunan tek bir kurum bulunmaktadır. Bu kurumun sağladığı hizmeti kullanan 231 yatırımcı 2012 yılının ilk altı ayında 431 milyon TL'lik işlem hacmi gerçekleştirmiştir.

ÇALIŞAN PROFİLİ

Aracı kurumlarda çalışan sayısı Haziran 2012 sonunda, geçen senenin aynı dönemine göre 129 kişi artarak 5.085'ten 5.214'e yükselmiştir. Bu artışın yarıya yakınının dönem içerisinde faaliyete başlayan iki aracı kurumdan kaynaklanmaktadır. Ancak ulaşılan bu sayı ile aracı kurumlar yine de 2008 yılı öncesindeki (ortalama 5.900) çalışan rakamına ulaşamamıştır. Kurum başına ortalama çalışan sayısı 54 iken, sektörde çalışanların %60'ı erkektir.

Departmanlara Göre Çalışanlar	Çalışanların Dağılımı		Ortalama Çalışan Sayısı	
	2011/06	2012/06	2011/06	2012/06
Merkez Dışı*	30.0%	30.8%	5.3	5.5
Şube	19.5%	18.7%	5.9	6.2
Acente	6.9%	7.1%	-	-
İrtibat Bürosu	3.6%	5.0%	3.3	3.9
Mali ve İdari İşler	15.7%	15.4%	8.7	8.5
Broker	5.8%	5.0%	3.9	3.5
Dealer	8.0%	7.3%	6.0	6.0
Yurtiçi Satış	6.4%	7.7%	5.9	7.1
Araştırma	4.6%	4.5%	4.5	4.6
İç Denetim-Teftiş	3.4%	3.4%	1.9	1.9
Hazine	2.6%	2.1%	3.2	2.7
Bilgi İşlem	3.8%	4.4%	2.9	3.3
Kurumsal Finansman	3.0%	3.1%	4.6	4.5
Portföy Yönetimi	1.4%	1.0%	2.4	2.3
Yurtdışı Satış	3.2%	3.4%	3.8	4.3
İnsan Kaynakları	1.2%	1.1%	1.6	1.6
Diğer	10.9%	10.8%	6.3	6.4

*Ortalama çalışan sayısına acente şubeleri dahil edilmemiştir.
Kaynak: TSPAKB

Çalışanların Departman Dağılımı

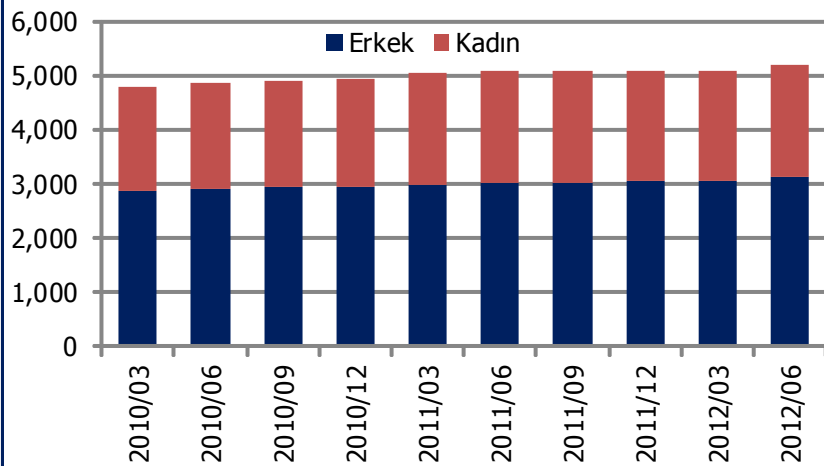
Karşılaştırılan dönemlerde çalışanların departman dağılımında önemli değişimler olmamıştır.

2011 Haziran sonunda olduğu gibi 2012 Haziran sonunda da merkez dışı birimlerde çalışanlar, toplam çalışanların yaklaşık üçte birini oluşturmuştur. Bu çalışanlar ağırlıklı olarak şubelerde istihdam edilirken, bu dönemde irtibat bürosu sayısındaki artışa

paralel olarak burada çalışanların payı da %5'e çıkmıştır. Banka şubelerinde aracı kurum bordrosunda çalışan personel, toplam çalışanların %7'sini oluşturmaya devam etmiştir. Acentelerde çalışan personelin yarısı tek bir aracı kurumun bordrosundadır.

Yurtiçi satış departmanında çalışanların payı 2012'nin ilk altı aylık döneminde 2011'in aynı dönemine göre %6,4'ten %7,7'ye çıkmıştır. Bu artışta bazı aracı kurumların kaldıraçlı işlemlere başlaması ile yurtiçi satış departmanındaki istihdamı arttırmaları etkili olmuştur.

Aracı Kurumların Toplam Çalışan Sayısı

Kaynak: TSPAKB

Karşılaştırılan dönemde hem broker ve dealer kadrosu olan aracı kurum sayısı, hem de bu kadrolarda çalışan sayısı nominal olarak azalmıştır. 2011/06 döneminde broker ve dealer olarak çalışanlar toplam çalışanların %14'ünü oluştururken bu oran 2012/06'da %12'ye gerilemiştir.

Çalışanların Eğitim Durumu

Çalışanların Eğitim Durumu	2011/06	2012/06
Doktora	-	0.3%
Yüksek Lisans*	13.2%	13.7%
Lisans	59.4%	59.9%
Yüksekokul	5.4%	5.5%
Lise	17.4%	16.2%
Ortaokul	2.0%	1.8%
İlkokul	2.7%	2.6%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

* 2011/12 dönemi öncesinde doktora seviyesi yüksek lisans başlığına dahil edilmekteydi.

Sektör çalışanlarının %79'u yüksekokul ve üzeri bir eğitim seviyesine sahiptir. Birliğimiz 2012/03 dönemi itibarıyla doktora seviyesine ilişkin verileri de derlemeye başla-

mıştır. Buna göre, sektör çalışanlarının %0,3'ü (18 kişi) doktora diplomasına sahiptir. Önceki verilerde doktora diplomasına sahip çalışanlar yüksek lisans başlığı altında yer almaktaydı. Yüksek lisans diplomasına sahip çalışanlar toplamın %14'ü kadardır. Lisans diplomasına sahip çalışanların toplam içindeki payı %60 olarak devam etmiştir. Yüksekokul mezunları ise toplamın %6'sı kadardır.

Çalışanların Yaş Dağılımı

Çalışanların Yaş Dağılımı	2011/06	2012/06
18-25	5.7%	5.7%
26-30	17.5%	18.4%
31-35	22.0%	21.1%
36-40	26.6%	25.2%
41-45	17.5%	17.9%
46-50	7.1%	7.7%
51-55	2.3%	2.6%
56-60	0.8%	0.7%
61+	0.6%	0.6%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Aracı kurum çalışanları yaş dağılımı bazında incelendiğinde, çalışanların en fazla olduğu grup %25 pay ile 36-40 yaş arasındadır. Bununla birlikte, karşılaştırılan dönemler arasında bu grubun toplamdaki payı 1 puan gerilemiştir.

Çalışanların İş Tecrübesi

Aracı kurumlarda çalışanların iş tecrübesi bazında

Çalışanların İş Tecrübesi (Yıl)	2011/06	2012/06
0-2	7.0%	8.0%
3-5	10.8%	11.3%
6-10	18.6%	19.6%
11-15	25.5%	23.6%
16-20*	38.2%	21.5%
21-25	-	11.6%
26-30	-	3.0%
31+	-	1.5%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

*2011/12 dönemi öncesinde 15 yıl+ deneyimi olan çalışanları ifade etmektedir.

artış göstermiştir.

GENEL DEĞERLENDİRME

Bu raporumuzda, aracı kurum sektörünün 2012 yılının ilk altı ayındaki faaliyetleri bir önceki yılın aynı dönemiyle kıyaslamalı olarak incelenmiştir.

2012 yılının ilk yarısında aracı kurumların hisse senedi işlem hacmi bir önceki yılın aynı dönemine göre %24 azalarak 631 milyar TL'ye inmiştir. İşlemlerin %46'sı 10 aracı kurum tarafından gerçekleştirilmiştir. Hisse senedi işlemlerinin %83'ü yerli yatırımcılar tarafından yapılırken, yurtdışı bireysel yatırımcılar %66'lık pay ile en önemli yatırımcı grubu olmaya devam etmiştir. Öte yandan, 2012'nin ilk altı ayında yurtdışı yatırımcıların payı ise 2011'in aynı dönemine göre 3 puanlık artışla %17'ye çıkmıştır.

İlk kez Ağustos 2010'da İMKB'de işlem görmeye başlayan varant işlemlerinde bu dönemde 6,1 milyar TL'lik işlem kaydedilmiştir. İşlemlerin %46'sı yurtdışı bireysel yatırımcılar tarafından, %43'ü de piyasa yapıcısı olan yurtdışı kurumlar tarafından gerçekleştirilmiştir.

VOB işlemlerinde 2012'nin ilk yarısında bir önceki yıla göre %7 azalış yaşanmış, işlem hacmi 422 milyar TL olmuştur. Bu işlemlerin %88'i aracı kurumlar tarafından yapılmıştır. Bu dönemde aracı kurumlarca gerçekleştirilen VOB işlemlerinin %62'si yerli bireysel yatırımcılar tarafından yapılırken, son dönemde yurtdışındaki yatırımcıların payı artmış ve %18'e ulaşmıştır. Departman bazında VOB işlemlerine bakıldığında, hisse senedi işlemlerinde olduğu gibi internet %40 ile en yüksek paya sahiptir.

Yılın ilk altı ayında banka ve aracı kurumlarca yapılan SGMK kesin alım-satım işlemleri %14 azalarak 773 milyar TL'ye inerken, repo-ters repo işlemleri iki katından fazla artarak 7,2 trilyon TL'ye ulaşmıştır. VOB işlemlerinin tersine aracı kurumların SGMK işlemlerindeki payı daha kısıtlıdır. Kesin alım-satım işlemlerinin %6'sı, repo-ters repo işlemlerinin de %10'u aracı kurumlarca yapılmıştır.

Ağustos 2011 itibariyle SPK'nın düzenlemesine dahil olarak yapılmaya başlanan kaldıraçlı işlemlerde, yerli bireyler ve kurumlar neredeyse işlemlerin tamamını üretmiştir. Yurtiçi kurumların işlemleri ağırlıkla aracı kurumların koruma amaçlı olarak kendi portföylerine yaptıkları işlemlerden oluşmaktadır. 2012 yılının ilk yarısında 1,2 trilyon TL'lik kaldıraçlı alım-satım işlemi hacmi gerçekleşmiştir. Bu hacmin %43'ü yurtiçi bireysel müşterilere ve %56'sı kurum portföyü kapsamında gerçekleştirilen işlemlere aittir.

2010 yılının ilk çeyreğinden sonra aracı kurumların kurumsal finansman faaliyetleri, özellikle halka arz tarafında, canlanmıştır. 2012 yılının ilk altı ayında, aracı kurumlar 16 hisse senedi halka arzı ve 68 borçlanma aracı ihracına aracılık etmiştir.

Aracı kurumlarca portföyü yönetilen yatırımcı sayısı %12 artarken, yönetilen portföy büyüklüğü %20 düşmüştür. 2012/06 itibariyle portföy yönetimi hizmeti alan bireysel yatırımcı sayısı %13 artarak 2.038'e yükselirken, bu yatırımcıların portföy büyüklüğü 561 milyon TL'den 501 milyon TL'ye inmiştir. Sayıları 40'ı bulan A Tipi yatırım fonlarının portföy büyüklüğü, karşılaştırılan dönemler arasında %9 azalarak 332 milyon TL olmuştur. İlgili dönemde B Tipi yatırım fonu sayısı 4 adet artarak 74'e yükselmiş, portföy büyüklüğü ise bir aracı kurumun fonlarını portföy yönetim şirketine devretmesinden dolayı %20 azalarak 2,5 milyar TL'ye inmiştir. Portföy yönetimi şirketlerindeki bireysel yatırımcı sayısı 2011/06'da, aracı kurumları tercih eden yatırımcıların yaklaşık yarısı kadar iken, 2012/06 itibariyle aradaki bu farkın nispeten kapandığı görülmektedir. Yine de portföy yönetim şirketlerinin yönettiği tutar 51 milyar TL ile aracı kurumlarca yönetilen portföyün 13 katıdır.

Karşılaştırılan dönemler arasında, aracı kurumlarda

kredi kullanan müşteri sayısı 12.000'den 11.000'e gerilerken, kullanılan kredi bakiyesi %8 azalarak Haziran 2012 sonunda 921 milyon TL olmuştur.

Aracı kurumların doğrudan sahip olduğu şube sayısı 11 adet azalarak 156'ya inerken, irtibat bürosu sayıları 55'ten 67'ye yükselmiştir. Bu dönemde 4 aracı kurum ilk defa irtibat bürosu açmış ve 7 aracı kurum irtibat bürosu sayısını artırmıştır. Sayısı 6.544 olan acente şubeleri ile beraber toplam şube sayısı 6.767'dir.

Aracı kurum sektöründe çalışan sayısında 2007 yılının son çeyreğinden itibaren başlayan gerileme 2009/09 döneminde durmuş, ilerleyen dönemlerde ise hafif bir toparlanma görülmüştür. Çalışan sayısı Haziran 2012 sonunda, geçen senenin aynı dönemine göre dönem için faaliyete başlayan iki kurumun da etkisiyle 129 kişi artarak 5.214'e yükselmiştir. Ancak bu sayı ile aracı kurumlar yine de 2008 yılı öncesindeki çalışan rakamına ulaşamamıştır.

Gülçe Yumurtacı
gyumurtaci@tspakb.org.tr

ARACI KURUMLARIN 2012/06 DÖNEMİ FİNANSAL VERİLERİ

Raporumuzda 2011 yılının ilk altı ayına ilişkin 93 aracı kuruma ve 2012 yılının ilk altı ayına ilişkin 96 aracı kuruma ait solo bilanço ve gelir tablosu verileri karşılaştırmalı olarak sunulmaktadır. Rapor-da incelenen verilerin detaylarına www.tspakb.org.tr adresinden ulaşılabilir.

Birliğimiz, aracı kurumların kamuya açıkladıkları finansal tabloların (özet tablolar) yanı sıra, bu tablolara ilişkin detay verileri de derlemektedir. Birliğimiz tarafından hazırlanan ve Nisan 2010'da yayınlanan Aracı Kurum Finansal Tablo Hazırlama Rehberi doğrultusunda düzenlenen detay ve özet tablolar arasında ufak farklılıklar mevcuttur. Ancak raporumuzda, uygulama birliği açısından daha sağlıklı bulunduğundan, çeşitli tablolar detay veriler dikkate alınarak hazırlanmıştır.

BİLANÇO ANALİZİ

VARLIKLAR

30 Haziran 2012 itibariyle aracı kurum sektörünün toplam varlıkları, bir önceki yılın aynı dönemine göre %7 artarak, 9,3 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Likit bir yapıya sahip olan sektörün bilançosunda toplam varlıkların %91'ini dönen varlıklar oluşturmaktadır.

Dönen Varlıklar

Sektör varlıklarının yarısını nakit ve nakit benzeri varlıklar oluşturmaktadır. 2011 yılının aynı dönemine göre %1 oranında artış gösteren bu varlıkların toplam değeri 4,7 milyar TL'dir. Nakit ve nakit benzeri varlıklar, aracı kurumların kendi hesaplarına yaptıkları vadeli ve vadesiz mevduat, yatırım fonu, ters repo ve para piyasası işlemleri ile müşterilerine ait varlıkları içermektedir.

Nakit ve nakit benzeri varlıkların %93'ünü vadeli mevduatlar oluşturmaktadır. Bu vadeli mevduatların %72'si iki aracı kuruma aittir. Bahsi geçen aracı

kurumlar aynı zamanda sektör dönen varlıklarının yarısına sahiptir. Varlık ve yükümlükler beraber değerlendirildiğinde, bu iki aracı kurumun para piyasasından borçlanarak TL ve döviz mevduat yaptıkları görülmektedir.

Aracı kurumların yatırım amacıyla ellerinde bulundurdıkları varlıkları gösteren kısa vadeli finansal yatırımların toplam varlıklardaki payı %8'dir. Haziran 2012 sonu itibariyle kısa vadeli finansal yatırımlar yıllık bazda %6 düşerek 718 milyon TL olmuştur. Kısa vadeli finansal yatırımların yarısını oluşturan kamu kesimi tahvil ve bonolarındaki gerileme, bu düşüşün ana nedenidir. 2011/06 döneminde 454 milyon TL olan kamu kesimi tahvil ve bonoları 2012/06 döneminde %17'lik bir düşüş ile 375 milyon TL'ye inmiştir.

Nakit ve nakit benzeri varlıklar ile finansal yatırımların alt kırılımından sektörün portföy dağılımına ulaşılabilir. 30 Haziran 2012 itibariyle aracı kurumların toplam portföyü bir önceki yılın aynı dönemine göre önemli bir değişiklik göstermemiş ve 5,3 milyar TL seviyesinde kalmıştır.

Kamu kesimi tahvil ve bonolarındaki %17'lik ve dü-

Aracı Kurumların Portföy Dağılımı

Yatırım Araçları	30/06/2011 Mn. TL	30/06/2012 Mn. TL	% Değişim	30/06/2011 % Dağılımı	30/06/2012 % Dağılımı
Repo ve Mevduat	4,499.0	4,558.0	1.3%	84.5%	85.8%
Kamu SGMK	453.8	375.4	-17.3%	8.5%	7.1%
Özel SGMK	95.9	102.4	6.8%	1.8%	1.9%
Hisse Senedi	133.9	152.3	13.8%	2.5%	2.9%
Diğer	138.9	123.4	-11.2%	2.6%	2.3%
Toplam	5,321.6	5,311.4	-0.2%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

şüşü "Diğer" başlığı altında sınıflandırılan yatırım fonları, para piyasası faaliyetleri ve türev ürünler gibi yatırımlarda yaşanan %11'lik düşüşü repo, özel SGMK ve hisse senedindeki artış telafi etmiştir. Bu dönemde en yüksek artış, hisse senetlerinde yaşanmıştır. Hisse senetleri geçen yılın aynı dönemine göre %14 artarak 152 milyon TL'ye ulaşmıştır. Bu tutar İMKB'de işlem gören hisse senetlerinin toplam değerinin %0,12'sine (onbinde 12) işaret etmektedir. Geçen yılın aynı döneminde bu oran %0,11 (onbinde 11) idi.

Aracı kurumların kendi portföylerine yaptığı hisse senedi işlem hacmi, dönem boyunca elde tuttıkları ortalama hisse senedi portföy büyüklüğüne oranlandığında, kurumların hisse senetlerini ortalama ne

kadar süre elde tuttuğu hesaplanabilmektedir. Aracı kurum sektörünün 2012 yılının ilk yarısında hisse senedi portföy değeri ortalaması, elde tutulan ortalama portföy değeri olarak kabul edildiğinde, bu portföy 155 milyon TL olarak bulunmaktadır. Diğer taraftan aracı kurumlar aynı dönemde kendi portföylerine 29 milyar TL'lik hisse senedi işlemi yapmıştır. Bu veriler birlikte değerlendirildiğinde, aracı kurumların ilk altı ayda kendi portföylerinin 187 katı kadar işlem yaptığı sonucuna ulaşılmaktadır. Portföy için yapılan işlemin hem alım hem de satım tarafı olduğu göz önünde bulundurulursa, ilgili dönemde hisse senedi portföylerinin 93 (=187/2) defa el değiştirdiği hesaplanmaktadır. Bir diğer ifadeyle, 2012 yılının ilk altı ayında (182 gün) aracı kurumlar hisse senedi portföylerini ortalama olarak 2 (=182/93)

Aracı Kurum Sektörünün Bilançosu

Varlıklar	30/06/2011 Mn. TL	30/06/2012 Mn. TL	% Değişim	30/06/2011 % Dağılımı	30/06/2012 % Dağılımı
I. DÖNEN VARLIKLAR	7,920.2	8,449.3	6.7%	91.0%	90.8%
Nakit ve Nakit Benzerleri	4,703.9	4,742.9	0.8%	54.0%	51.0%
Finansal Yatırımlar (Kısa Vadeli)	767.4	718.2	-6.4%	8.8%	7.7%
Ticari Alacaklar (Kısa Vadeli)	2,283.3	2,849.5	24.8%	26.2%	30.6%
Diğer Alacaklar (Kısa Vadeli)	85.4	96.1	12.5%	1.0%	1.0%
Diğer Dönen Varlıklar	38.7	42.6	10.1%	0.4%	0.5%
Satış Ama. Elde Tutulan Duran Var.	41.5	0.0	A.D.	0.5%	0.0%
II. DURAN VARLIKLAR	786.1	856.7	9.0%	9.0%	9.2%
Ticari Alacaklar (Uzun Vadeli)	0.5	0.3	-35.3%	0.0%	0.0%
Diğer Alacaklar (Uzun Vadeli)	13.2	15.3	15.6%	0.2%	0.2%
Finansal Yatırımlar (Uzun Vadeli)	606.9	597.1	-1.6%	7.0%	6.4%
Özkaynak Yön. Değerlenen Yat.	29.2	65.1	123.4%	0.3%	0.7%
Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller	8.6	7.2	-16.1%	0.1%	0.1%
Maddi Duran Varlıklar	94.3	128.4	36.1%	1.1%	1.4%
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	11.2	18.1	61.1%	0.1%	0.2%
Şerefiye	1.2	0.6	-51.8%	0.0%	0.0%
Ertelenmiş Vergi Varlığı	19.5	23.0	17.9%	0.2%	0.2%
Diğer Duran Varlıklar	1.6	1.8	12.9%	0.0%	0.0%
TOPLAM VARLIKLAR	8,706.2	9,306.1	6.9%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

A.D: Anlamlı Değil

gün ellerinde tutmuştur. Bu süre 2011 yılının aynı döneminde 1,5 gün idi.

Haziran 2012 itibariyle aracı kurumların toplam varlıklarının %31'ini kısa vadeli ticari alacaklar oluşturmuştur. Dönem sonu itibariyle 2,8 milyar TL olan bu hesapta, takas alacaklarını kapsayan müşterilerden alacaklar (1,1 milyar TL) ile kredili müşterilerden alacaklar (923 milyon TL) ön plana çıkmaktadır. Müşterilere kullandırılan kredinin yarısı iki aracı kurum tarafından açılmıştır. Bu iki aracı kurum aynı zamanda sektörün dönen varlıklarının yarısına sahiptir. Kısa vadeli ticari alacaklardaki yıllık %25'lik artış büyük ölçüde müşterilerden alacaklar kalemindeki artıştan kaynaklanmıştır. 2011/06 döneminde 719 milyon TL olan bu kalem 2012/06 döneminde %56 artışla 1,1 milyar TL olmuştur.

Duran Varlıklar

Karşılaştırılan dönemler arasında %9 artış gösteren duran varlıklar 857 milyon TL'ye ulaşmıştır. Ancak duran varlıkların toplam varlıklar içindeki payında değişiklik yaşanmamış, %9 seviyesinde kalmıştır.

Duran varlıkların en önemli kalemi, Haziran 2012 itibariyle toplam varlıklar içinde %6 paya sahip olan uzun vadeli finansal yatırımlardır. Aracı kurum sektörünün uzun vadeli finansal yatırımları 2011 yılının aynı dönemine göre %2 azalarak 597 milyon TL'ye düşmüştür.

30 Haziran 2012 itibariyle aracı kurumların uzun vadeli finansal yatırımlarının %60'ını hisse senetleri oluşturmaktadır. 358 milyon TL'lik bu tutarın ağırlıklı kısmı iştirak hisselerini içermektedir ve toplam tutarın yarısından fazlasına tek bir aracı kurum sahiptir.

Daha önce değinildiği gibi, 2012 yılının ilk yarısında

kısa vadeli kamu kesimi sabit getirili menkul kıymet portföyünde gerileme yaşanmıştır. Benzer durum İMKB veya Takasbank'ta teminat olarak bulunduran uzun vadeli kamu kesimi sabit getirili menkul kıymet portföyünde de olmuştur. Uzun vadeli kamu kesimi sabit getirili menkul kıymetler 2012 Haziran ayı sonu itibariyle yıllık bazda %65 azalmış ve 23 milyon TL'ye inmiştir. Bu düşüş, 2011/06 döneminde sektörün bilançosunda yer alan uzun vadeli kamu kesimi sabit getirili menkul kıymetlerin %60'ını elinde bulunduran bir kurumun, ilgili menkul kıymetinin itfa tarihinin gelmiş olmasından kaynaklanmıştır. Diğer taraftan, özel sektör borçlanma araçlarına yapılan uzun vadeli yatırımlar 1,4 milyon TL'den 3,4 milyon TL'ye yükselmiştir. Kısa ve uzun vadeli finansal yatırımlar birlikte ele alındığında, kısa vadeli yatırımlar arasında SGMK'ların, uzun vadeli yatırımlar arasında ise iştirak hisse senetlerinin ağırlıklı olarak bulunduğu görülmektedir.

Duran varlıkların altında yer alan bir diğer kalem olan, özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar, 2011/06 itibariyle 29 milyon TL iken 2012/06 itibariyle 65 milyon TL'ye çıkmıştır. Bu kalemdeki artış, 2011 yılı içinde bir aracı kurumun yeni iştirak edinmesinden kaynaklanmıştır. Toplam varlıkların %1,4'ünü oluşturan maddi duran varlıklar ise yıllık bazda %36 artarak 128 milyon TL'ye ulaşmıştır. Bu artışta bir aracı kurumun gayrimenkul alımı etkili olmuştur.

YÜKÜMLÜLÜKLER

Haziran 2012 itibariyle sektörün kısa vadeli yükümlülükleri yıllık bazda %5 artarak 6,3 milyar TL'ye ulaşmıştır. Özkaynaklar ise 2,6 milyar TL'den 2,9 milyar TL'ye çıkmıştır. Sektörde borçlar toplamının aktif büyüklüğe oranı %69'dur.

Aracı Kurumların Uzun Vadeli Finansal Yatırımları

Yatırım Araçları	30/06/2011	30/06/2012	% Değişim	30/06/2011	30/06/2012
	Mn. TL	Mn. TL		% Dağılımı	% Dağılımı
Hisse Senetleri*	329.5	358.1	8.7%	54.5%	60.0%
Kamu SGMK	65.7	22.9	-65.2%	10.9%	3.8%
Özel SGMK	1.4	3.4	148.2%	0.2%	0.6%
Diğer*	208.1	212.7	2.2%	34.4%	35.6%
Toplam	604.7	597.1	-1.3%	100.0%	100.0%

*Bazı aracı kurum iştirakleri bu kalemde takip edilmektedir.

Kaynak: TSPAKB

A.D: Anlamli Değil

Kısa Vadeli Yükümlülükler

Aracı kurumların kısa vadeli yükümlülüklerinin en büyük kalemi, toplam yükümlülükler içerisinde %40 paya sahip olan kısa vadeli finansal borçlardır. Yaklaşık 4 milyar TL'ye ulaşan finansal borçların tamamına yakınına para piyasasına borçlar oluşturmakta olup, bu tutarın %83'ü iki aracı kuruma aittir. Bu aracı kurumların bilançolarına daha ayrıntılı bakıldığında, para piyasasından borçlanıp TL ve döviz mevduata yöneldikleri gözlemlenmektedir.

Kısa vadeli ticari borçlar, toplam yükümlülükler içe-

risinde %26 ağırlık ile finansal borçları takip eden kalemdir. Kısa vadeli ticari borçlar, Haziran 2012 itibariyle yıllık bazda %24 artış göstermiş ve 2,4 milyar TL'ye ulaşmıştır. Bu artış büyük ölçüde müşterilere borçlar kalemindeki artıştan kaynaklanmaktadır. Kısa vadeli ticari borçların %79'unu müşterilere borçlar oluşturmaktadır. Müşterilerin para piyasasından alacakları, müşterilere repo işlemlerinden doğan borçlar ve takastan alınıp müşteri hesaplarına yansıtılacak olan tutarları gösteren müşterilere borçlar kalemi, geçen yılın aynı dönemine göre %34 artarak 1,9 milyar TL olmuştur. Bu tutarın yarısı iki aracı kuruma aittir.

Aracı Kurum Sektörünün Bilançosu

	30/06/2011	30/06/2012		30/06/2011	30/06/2012
Kaynaklar	Mn. TL	Mn. TL	% Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
I. KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	6,057.7	6,333.5	4.6%	69.6%	68.1%
Finansal Borçlar (Kısa Vadeli)	3,958.0	3,753.4	-5.2%	45.5%	40.3%
Diğer Finansal Yükümlülükler (Kısa Vadeli)	42.6	41.9	-1.7%	0.5%	0.5%
Ticari Borçlar (Kısa Vadeli)	1,920.5	2,383.0	24.1%	22.1%	25.6%
Diğer Borçlar (Kısa Vadeli)	37.3	60.6	62.6%	0.4%	0.7%
Devlet Teşvik ve Yardımları (Kısa Vadeli)	0.0	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
Dönem Kârı Vergi Yükümlülüğü	17.4	14.2	-18.4%	0.2%	0.2%
Borç Karşılıkları (Kısa Vadeli)	14.6	12.9	-11.9%	0.2%	0.1%
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Karş. (KV)	44.9	44.2	-1.6%	0.5%	0.5%
Diğer Yükümlülükler (Kısa Vadeli)	22.4	23.4	4.1%	0.3%	0.3%
Satış Amacıyla Elde Tutulan Duran Var. İliş. Yük.	0.0	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
II. UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	54.3	69.5	28.0%	0.6%	0.7%
Finansal Borçlar (Uzun Vadeli)	6.2	11.5	85.4%	0.1%	0.1%
Diğer Finansal Yükümlülükler (Uzun Vadeli)	0.1	0.1	0.0%	0.0%	0.0%
Ticari Borçlar (Uzun Vadeli)	0.0	0.0	0.7%	0.0%	0.0%
Diğer Borçlar (Uzun Vadeli)	0.0	4.9	62296.5%	0.0%	0.1%
Devlet Teşvik ve Yardımları (Uzun Vadeli)	0.0	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
Borç Karşılıkları (Uzun Vadeli)	0.0	5.5	109525.5%	0.0%	0.1%
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Karş. (UV)	32.6	36.7	12.4%	0.4%	0.4%
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	13.0	9.6	-26.1%	0.1%	0.1%
Diğer Yükümlülükler (Uzun Vadeli)	2.3	1.2	-48.3%	0.0%	0.0%
III. ÖZKAYNAKLAR	2,594.3	2,903.1	11.9%	29.8%	31.2%
Ödenmiş Sermaye	1,382.6	1,566.5	13.3%	15.9%	16.8%
Sermaye Düzeltmesi Farkları	302.6	297.8	-1.6%	3.5%	3.2%
Karşılıklı İştirak Sermaye Düzeltmesi (-)	0.0	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
Hisse Senetleri İhraç Primleri	6.2	8.2	31.6%	0.1%	0.1%
Değer Artış Fonları	175.2	207.7	18.6%	2.0%	2.2%
Ortak Kontrol Altındaki İşl. Birleşmeleri Etkisi	0.0	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
Yabancı Para Çevrim Farkları	-0.2	-0.1	-1.7%	0.0%	0.0%
Kârdan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	203.4	271.0	33.2%	2.3%	2.9%
Geçmiş Yıllar Kâr/Zararları	248.7	325.2	30.8%	2.9%	3.5%
Net Dönem Kârı/Zararı	275.7	226.9	-17.7%	3.2%	2.4%
TOPLAM KAYNAKLAR	8,706.2	9,306.1	6.9%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

A.D: Anlamli Değil

Uzun Vadeli Yükümlülükler

Aracı kurumların uzun vadeli yükümlülükleri Haziran 2011'e kıyasla %28 artarak 70 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu artışta uzun vadeli yükümlülükler içerisindeki birçok kalemin etkili olduğu görülmektedir. Yılın ilk altı ayında bir aracı kurumun finansal kiralama ile aldığı gayrimenkul, uzun vadeli finansal borçların iki katından fazla artmasına sebep olmuştur. 2011/06 döneminde bakiye bulunmayan uzun vadeli diğer borçlar kalemi, 2012/06 döneminde bir aracı kurumun ilişkili taraftan almış olduğu borç sebebiyle 4,9 milyon TL olmuştur. Benzer şekilde 2011/06 döneminde bakiye bulunmayan uzun vadeli borç karşılıkları 2012/06 döneminde bir aracı kurumun iştirak edinmesi ile ayırdığı borç karşılığı sebebiyle 5,5 milyon TL seviyesinde olmuştur. Uzun vadeli yükümlülüklerin en büyük kalemini oluşturan çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar da ilgili dönemde %12 artarak 37 milyon TL'ye çıkmıştır.

Özkaynaklar

Haziran 2012 itibariyle, aracı kurum sektörünün özkaynakları, karşılaştırılan dönemler arasında %12 artarak 2,9 milyar TL'ye yükselmiştir. Bu artışta büyük ölçüde özkaynakların yarısını oluşturan ödenmiş sermayeye ilave olarak kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler ve geçmiş yıl kâr/zararlarındaki artış etkili olmuştur. Diğer taraftan, gelir tablosu analizi bölümünde inceleneceği üzere 2012 yılının ilk altı ayında sektörün net dönem kârı yıllık bazda %18 düşerek 227 milyon TL olmuştur.

2011 yılının ilk çeyreğinde bedelli sermaye artırımları

yapan Euro Yatırım Menkul Değerler A.Ş., 2011 yılının ilk yarısında halka arz edilen Global Menkul Değerler A.Ş. ve 2012 yılının ilk çeyreğinde halka arz edilen Osmanlı Menkul Değerler A.Ş'nin toplamda 8,2 milyon TL hisse senedi ihraç primi bulunmaktadır.

SONUÇ

Haziran 2012 itibariyle aracı kurum sektörünün varlıkları, bir önceki yılın aynı dönemine göre %7 artarak 9,3 milyar TL olmuştur. Likit yapılarını korumaya devam eden aracı kurumların toplam varlıklarının %91'ini dönen varlıklar oluşturmıştır. Toplamda 8,4 milyar TL olan dönen varlıkların 4,7 milyar TL'si nakit ve nakit benzerleridir. Varlık ve yükümlükler beraber değerlendirildiğinde aracı kurumların para piyasasından borçlanarak banka mevduatına yatırım yaptıkları görülmüştür. Dönem sonu itibariyle 6,3 milyar TL olan kısa vadeli yükümlülüklerin en büyük kalemi finansal borçlardır. Yaklaşık 4 milyar TL'ye ulaşan finansal borçların tamamına yakını para piyasasına borçlar oluşturmaktadır.

Kısa vadeli yükümlülüklerin 2,3 milyar TL'sini oluşturan ticari borçlar, karşılaştırılan dönemler arasında %24 artmıştır. Bu artış daha müşterilere borçlar kalemindeki %34'lük artış ile ilgilidir. Özkaynaklar ise 2,6 milyar TL'den 2,9 milyar TL'ye çıkmıştır.

GELİR TABLOSU ANALİZİ

Daha önce belirtildiği gibi, Birliğimiz aracı kurumların özet mali tablolarının yanı sıra detaylı verilerini de derlemektedir. Detaylı mali tablolar, uygulama birliği sağlaması açısından aracı kurumların verilerini daha sağlıklı bir biçimde göstermektedir. Bu nedenle gelir dağılımı analizi, bu rakamlar dikkate alınarak yapılmıştır.

Farklı uygulamalar dolayısıyla, gelir tablosu ve detay tablolar arasında ufak farklılıklar bulunmaktadır. Örneğin, özet gelir tablosunda brüt kâr (gelir) 593,5 milyon TL iken, detay tablolar esas alınarak oluşturulan "Gelir Dağılımı" tablosunda bu tutar 594 milyon TL'dir. Diğer taraftan, konsolide finansal tablo hazırlayan aracı kurumların sermaye piyasası dışında finans sektöründe faaliyet gösteren (faktoring,

Aracı Kurum Sektörünün Gelir Tablosu

	30/06/2011 Mn. TL	30/06/2012 Mn. TL	% Değişim	30/06/2011 % Dağılımı	30/06/2012 % Dağılımı
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER					
Satış Gelirleri (net)	75,657.8	61,164.4	-19.2%	A.D.	A.D.
Satışların Maliyeti (-)	-75,100.1	-60,664.2	-19.2%	A.D.	A.D.
Ticari Faaliyetlerden Brüt Kâr/Zarar	557.7	500.2	-10.3%	87.5%	84.3%
Faiz, Ücret, Prim, Komisyon ve Diğer Gelirler	80.0	103.3	29.2%	12.5%	17.4%
Faiz, Ücret, Prim, Komisyon ve Diğer Giderler (-)	-0.1	-10.0	6612.0%	0.0%	-1.7%
Ana Faal. Konusu Dış. Fin. Sek. Faal. Brüt K/Z	79.8	93.3	16.9%	12.5%	15.7%
BRÜT KÂR/ZARAR	637.6	593.5	-6.9%	100.0%	100.0%
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	-52.7	-53.8	2.2%	-8.3%	-9.1%
Genel Yönetim Giderleri (-)	-411.8	-453.3	10.1%	-64.6%	-76.4%
Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	-0.3	-0.3	6.0%	0.0%	-0.1%
Diğer Faaliyet Gelirleri	30.9	34.3	11.3%	4.8%	5.8%
Diğer Faaliyet Giderleri (-)	-6.4	-11.5	81.3%	-1.0%	-1.9%
FAALİYET KÂRI/ZARARI	197.3	108.8	-44.8%	30.9%	18.3%
İştirak Kâr/Zararlarından Paylar	0.9	13.1	1371.2%	0.1%	2.2%
Esas Faaliyet Dışı Finansal Gelirler	244.9	341.8	39.6%	38.4%	57.6%
Esas Faaliyet Dışı Finansal Giderler (-)	-113.1	-197.9	75.0%	-17.7%	-33.3%
SÜRDÜRÜLEN FAAL. VERGİ ÖNCESİ K/Z	330.1	265.9	-19.4%	51.8%	44.8%
Sürdürülen Faaliyetlerden Vergi Gelir/Gideri	-54.4	-40.0	-26.5%	-8.5%	-6.7%
Dönem Vergi Gelir/Gideri	-50.8	-37.8	-25.5%	-8.0%	-6.4%
Ertelenmiş Vergi Gelir/Gideri	-3.6	-2.1	-41.3%	-0.6%	-0.4%
SÜRDÜRÜLEN FAAL. DÖNEM K/Z	275.7	225.9	-18.0%	43.2%	38.1%
DURDURULAN FAALİYETLER					
Durdurulan Faaliyetlerin Vergi Sonrası Dönem K/Z	0.0	0.4	A.D.	0.0%	0.0%
DÖNEM KÂRI/ZARARI	275.7	226.3	-17.9%	43.2%	38.1%

Kaynak: TSPAKB

A.D: Anlamli Değil

sigorta şirketi gibi) iştiraklerinin faiz, ücret, prim ve komisyon gibi gelirleri/giderleri "Ana Faaliyet Konusu Dışındaki Finans Sektörü Faaliyetlerinden Brüt Kâr/Zarar" kaleminde takip edilmelidir. Ancak bazı kurumların, farklı yorumlamalar sebebiyle, gelir tablosunda bazı hizmet gelirlerini bu kalem altında takip ettiği görülmüştür. Haziran 2012 itibarıyla özet gelir tablosunda 93 milyon TL olan bu gelirler, detay tablolarla "hizmet gelirleri" ile "esas faaliyetlerden diğer gelirler" altında gösterilmiştir. Bu tutarın tamamına yakını tek bir kurumdan kaynaklanmaktadır.

GELİR DAĞILIMI

Sektörün gelirleri bir önceki yılın ilk altı ayına göre %7 düşerek 594 milyon TL'ye gerilemiştir. Bu düşüşte komisyon gelirleri ve hizmet gelirlerindeki gerileme etkili olmuştur. Komisyon gelirleri aracı kurumların en önemli gelir kaynağı olmaya devam ederken sektörün alım-satım kârında önemli ölçüde artış yaşanmıştır. 2011 yılının ilk altı ayında 14 milyon TL olan alım-satım kârı, 2012 yılının aynı döneminde 159 milyon TL'ye ulaşmıştır. Böylece karşılaştırılan

Gelir Dağılımı	30/06/2011 Bin TL	30/06/2012 Bin TL	% Değişim	30/06/2011 % Dağılımı	30/06/2012 % Dağılımı
Komisyon Gelirleri	413,091	306,232	-25.9%	64.8%	51.6%
Hizmet Gelirleri	127,492	105,602	-17.2%	20.0%	17.8%
Alım-Satım Kâr/Zararı	14,017	159,538	1038.2%	2.2%	26.9%
Diğer Gelirler	83,372	22,640	-72.8%	13.1%	3.8%
Toplam	637,973	594,013	-6.9%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

dönemler arasında gelirlerdeki payı %2'den %27'ye çıkmıştır. Bunun da etkisiyle, komisyon gelirlerinin payı %65'ten %52'ye gerilemiştir.

Komisyon Gelirleri

Komisyon gelirlerinin en önemli kalemi hisse senedi komisyon gelirleridir. Komisyon gelirleri aracı kurumların hisse senedi, vadeli işlem sözleşmeleri ve SGMK gibi menkul kıymetlerin alım-satımından elde ettikleri komisyonlardan, müşterilere ve acentelere ödenen komisyon iadelerinin düşülmesiyle hesaplanmaktadır. 2012 yılının ilk yarısında komisyon gelirleri, yıllık bazda %26 gerilemiştir. Haziran 2012 itibariyle elde edilen hisse senedi komisyonu yıllık bazda %30 gerileyerek 241 milyon TL olmuş ve toplam komisyon gelirleri içerisindeki payı 5 puan düşüş göstermiştir. Karşılaştırılan dönemler arasında hisse senedi işlem hacimlerinde %24 düşüş yaşanırken komisyon gelirlerindeki düşüş %30 olmuştur.

Bu durum sektörün hisse senedi komisyon oranlarındaki azalışa işaret etmektedir. Nitekim, 2011 yılının ilk yarısında %0,043 (yüzbinde 43) olan efektif komisyon oranının 2012 yılının ilk altı ayında %0,040'e (yüzbinde 40) düştüğü hesaplanmaktadır. Hesaplanan bu efektif komisyon oranının, yatırımcılardan tahsil edilen komisyon oranı olarak değil, aracı kurumlara kalan tutar olarak değerlendirilmesi gerekir.

Komisyon gelirlerinin diğer önemli bileşeni vadeli işlemlerden elde edilen komisyondur. Kuruluşunu izleyen ilk yıllarda işlem hacimlerindeki hızlı yükselişe paralel olarak türev araçlardan elde edilen komisyonlardaki artış, son dönemde hız kesmiştir. 2011/06 döneminde 383 milyar TL'ye ulaşan vadeli işlem hacmi 2012 yılının aynı döneminde 372 milyar TL'ye gerilemiştir. Buna paralel olarak, 2012 yılının ilk altı ayında vadeli işlem komisyon gelirleri yıllık

bazda %5 gerilemiştir. Ancak, hisse senedi komisyon gelirlerindeki düşüşün etkisiyle toplam içindeki ağırlığını %14'ten %19'a yükseltmiştir. Karşılaştırılan dönemler arasında, vadeli işlemlerdeki efektif komisyon oranı değişmeyerek %0,018'de (yüzbinde 18) kalmıştır.

Sektör, ilk altı ayda sabit getirili menkul kıymet işlemlerinden 6 milyon TL, yabancı menkul kıymet işlemlerinden ise yaklaşık 203.000 TL gelir elde etmiştir.

Hizmet Gelirleri

Aracı kurumların bir diğer önemli gelir kaynağı; varlık yönetimi, kurumsal finansman ve yatırım danışmanlığı gibi faaliyetlerinden elde edilen hizmet gelirleridir. Sektörün hizmet gelirleri 2011 yılının aynı dönemine göre %17 gerileyerek 106 milyon TL olmuştur.

Sektörün kurumsal finansman gelirleri yılın ilk altı ayında yıllık bazda %7 düşerek 48 milyon TL olmuştur. Bu gelirlerin 22 milyon TL'si halka arz faaliyetlerinden elde edilen gelirleri kapsamaktadır. 2011 yılının ilk yarısında 18 olan birincil halka arz sayısı 2012 yılının aynı döneminde 16'ya düşerken; 25 olan tahvil ihracı sayısı 68'e yükselmiştir. Buna rağmen, halka arz faaliyetlerinden elde edilen gelir yıllık bazda %3 düşüş göstermiştir.

Kurumsal finansman gelirlerinin diğer bir önemli kalemi olan şirket satın alma birleşme projesi gelirleri 2012 yılının ilk altı ayında geçen yılın aynı dönemine göre %8 düşüş göstermiştir. 2011 yılının ilk yarısında tamamlanan 12 şirket satın alma birleşme projesine karşın 2012 yılının ilk yarısında bu rakam 7'dir. Sermaye artırımı ve temettü dağıtımı faaliyetlerinin elde edilen gelirler ve diğer danışmanlık gelirleri yıl-

Komisyon Gelirleri

	30/06/2011	30/06/2012		30/06/2011	30/06/2012
	Bin TL	Bin TL	% Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Hisse Senedi	345,042	241,190	-30.1%	83.5%	78.8%
Vadeli İşlem	61,884	58,685	-5.2%	15.0%	19.2%
SGMK	5,773	6,155	6.6%	1.4%	2.0%
Yabancı Menkul Kıymet	392	203	-48.2%	0.1%	0.1%
Toplam	413,091	306,232	-25.9%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Hizmet Gelirleri

	30/06/2011	30/06/2012		30/06/2011	30/06/2012
	Bin TL	Bin TL	% Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Kurumsal Finansman Gelirleri	52,204	48,323	-7.4%	40.9%	45.8%
Varlık Yönetimi Gelirleri	34,705	18,768	-45.9%	27.2%	17.8%
Diğer Komisyon ve Gelirler	40,584	38,511	-5.1%	31.8%	36.5%
Toplam	127,492	105,602	-17.2%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Kurumsal Finansman Gelirleri

	30/06/2011	30/06/2012		30/06/2011	30/06/2012
	Bin TL	Bin TL	% Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Halka Arz	22,883	22,146	-3.2%	43.8%	45.8%
Satın Alma/Birleşme	18,166	16,790	-7.6%	34.8%	34.7%
Ser. Art.-Tem. Dağ.	1,331	1,244	-6.5%	2.5%	2.6%
Diğer Danışmanlık	9,824	8,142	-17.1%	18.8%	16.9%
Toplam	52,204	48,323	-7.4%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

lık bazda sırasıyla %7 ve %17 gerilemiştir. 2011/06 döneminde 21 olan sermaye artırımları ve temettü dağıtım faaliyetlerinin sayısı 2012/06 döneminde 17'ye düşmüştür. Ancak, 2011/06 döneminde 23 diğer danışmanlık projesi tamamlanmışken, 2012/06 döneminde bu rakam 29'a yükselmiştir. Tamamlanan diğer danışmanlık projeleri sayısındaki bu artışın gelirlere yansımadağı görülmektedir.

Hizmet gelirlerine geri dönersek, yatırım fonu yönetimi ve satış komisyonları ile portföy yönetimi komisyonlarından oluşan varlık yönetimi gelirleri karşılaştırılan dönemler arasında %46 gerilemiştir. Aracı kurumların faaliyetlerinin incelendiği bir önceki bölümden hatırlanacağı üzere, karşılaştırılan dönemler arasında yönetilen portföy büyüklüğü %20 gerilemiştir. Bu kalemdaki düşüşte iki faktör etkili olmuştur. Bir aracı kurum yatırım fonu yönetimini portföy yönetim şirketine aktarmıştır. Buna ilave olarak, Sermaye Piyasası Kurulu 2011 yılından itibaren portföy yönetim ücretlerine sınırlama getirmiştir. 2011 yılının ilk altı ayında yatırım fonlarına uygulanan azami yönetim ücreti yüzbinde on olarak belirlenmiştir. Bu üst sınır 2012 yılı için fon türleri itibarıyla, likit fonlar için yüzbinde üçe, kısa vadeli tahvil ve bono fonları, endeks fonlar, koruma amaçlı ve garantili fonlar için yüzbinde altıya indirilmiştir.

Hizmet gelirlerinin bir diğer kalemi olan diğer komisyon ve gelirler başlığı altında, aracı kurumların EFT, virman, saklama ücretleri gibi işlemlerden elde ettikleri komisyonlar ile diğer danışmanlık gelirleri yer almaktadır. Bu gelirler önceki yıla göre %5 düşerek 39 milyon TL olmuştur.

Alım-Satım Kâr/Zararları

2011 yılının ilk altı ayında 14 milyon TL olan menkul kıymet alım-satım, kaldıraçlı işlem ve türev işlem kârlarından oluşan gelirler toplamı 2012 yılının aynı döneminde 159 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu gelir kalemindeki artışta türev işlemlerinden elde edilen kârdaki yükselişe ilave olarak yeni başlayan kaldıraçlı işlemlerden elde edilen gelirler etkili olmuştur. 2012 yılının ilk yarısında özellikle bir aracı kurumun etkisiyle türev işlemlerinden elde edilen gelirler 7

Alım-Satım Kâr/Zararları

	30/06/2011	30/06/2012	
	Bin TL	Bin TL	% Değişim
Türev İşlemler	7,151	83,274	1064.5%
Kaldıraçlı İşlemler Kâr/Zararı	-	55,092	A.D.
Hisse Senetleri	3,613	8,304	129.8%
DİBS	1,300	4,461	243.1%
Yatırım Fonları	-839	2,682	A.D.
Özel SGMK	-103	-859	732.8%
Yabancı Menkul Kıymet	977	4,812	392.6%
Diğer Menkul Kıymetler	1,918	1,617	-15.7%
Toplam	14,017	159,384	1037.1%

Kaynak: TSPAKB

A.D: Anlamalı Değil

Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler

	30/06/2011	30/06/2012		30/06/2011	30/06/2012
	Bin TL	Bin TL	% Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Müşterilerden Alınan Faiz Gelirleri	65,481	81,112	23.9%	78.5%	A.D.
Diğer Esas Faaliyet Gelirleri	17,891	-58,472	A.D.	21.5%	A.D.
Toplam	83,372	22,640	-72.8%	100.0%	A.D.

Kaynak: TSPAKB

A.D: Anlamlı Değil

milyon TL'den 83 milyon TL'ye çıkmıştır. Diğer taraftan, kaldıraçlı işlem yapan 13 kurumun bu faaliyetinden elde ettiği kâr 55 milyon TL'yi bulmuştur.

2011 yılının ilk yarısında hisse senedi, tahvil, yatırım fonu, özel sektör SGMK ve yabancı menkul kıymet işlemlerinden 5 milyon TL kâr eden sektör, 2012 yılının ilk yarısında bu işlemlerden 19 milyon TL kâr elde etmiştir. Diğer menkul kıymetlerdeki 1,6 milyon TL'lik kârın tamamına yakını bir aracı kurumun varant işlemlerinden elde ettiği kârı ifade etmektedir.

Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler

Esas faaliyetlerden diğer gelirler, ağırlıklı olarak aracı kurumların müşterilerinden aldıkları faizleri yansıtmaktadır. Faaliyet verilerinin incelendiği bölümde belirtildiği üzere, karşılaştırılan dönem sonları itibarıyla aracı kurumların müşterilerine kullandırdıkları kredi bakiyesi yıllık bazda %8 azalmıştır. Ancak, yılın ilk altı ayında müşterilerden kredili işlemler için alınan faiz gelirleri %24 artarak 81 milyon TL'ye yükselmiştir.

Diğer esas faaliyet gelirleri altında, ağırlıklı olarak bir aracı kurumun arbitraj işlemlerinden elde ettiği kâr/

zarar bulunmaktadır. Bu aracı kurumun 2012 yılının ilk yarısında para piyasasından borçlanarak dövizle yatırım yapmak suretiyle gerçekleştirdiği arbitraj işlemlerinden zarar etmesi sonucu bu kalem kârdan zarara dönmüştür.

GİDER DAĞILIMI

2012 yılının ilk altı ayında sektörün operasyonel giderleri bir önceki yılın aynı dönemine göre %9 artarak 509 milyon TL'ye çıkmıştır. Sektörün operasyonel giderlerinin %11'ini oluşturan satış pazarlama giderleri yıllık bazda %3 artarak 55 milyon TL olmuştur. Hisse senedi, SGMK, Takasbank Para Piyasası işlem payları ile takas ve saklama giderlerini içeren işlem payları 2011 yılının ilk altı ayına göre %12 gerileyerek 35 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Toplam pazarlama giderlerinin yaklaşık üçte birini oluşturan VOB işlem payları (15 milyon TL), hisse senedi işlem paylarının (8 milyon TL) yaklaşık iki katıdır.

Operasyonel giderlerin %89'unu oluşturan genel yönetim giderleri 2012 yılının ilk yarısında yıllık bazda %10 artış göstermiştir. Giderlerin %53'ünü oluşturan personel giderleri, ücretlerin yanı sıra, çalışan-

Gider Dağılımı

	30/06/2011	30/06/2012		30/06/2011	30/06/2012
	Bin TL	Bin TL	% Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Pazarlama, Satış, Ar-Ge Giderleri	53,475	55,145	3.1%	11.5%	10.8%
İşlem Payları	39,111	34,501	-11.8%	8.4%	6.8%
Diğer Pazarlama, Satış, Ar-Ge Giderleri	14,364	20,644	43.7%	3.1%	4.1%
Genel Yönetim Giderleri	411,426	453,415	10.2%	88.5%	89.2%
Personel Giderleri	249,284	270,054	8.3%	53.6%	53.1%
Vergi, Resim ve Harç Giderleri	20,098	24,496	21.9%	4.3%	4.8%
Komisyon ve Diğer Hizmet Giderleri	13,605	14,859	9.2%	2.9%	2.9%
Amortisman Giderleri	11,818	13,026	10.2%	2.5%	2.6%
Üyelik Aidat, Gider ve Katkı Payları	4,211	5,243	24.5%	0.9%	1.0%
İtfa Payları	1,631	1,699	4.1%	0.4%	0.3%
Diğer Genel Yönetim Giderleri	110,779	124,038	12.0%	23.8%	24.4%
Toplam	464,901	508,560	9.4%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

larla ilgili sigorta, servis, yemek, özel sağlık sigortası gibi yan ödeme ve giderleri de kapsamaktadır. Karşılaştırılan dönemler arasında 5.024 olan ortalama sektör çalışanı sayısı %2 artışla 5.137'ye yükselmiştir. Yıllık %8'lik bir artışla 270 milyon TL'ye ulaşan personel giderlerinde, yapılan enflasyon düzeltmeleri ve artan çalışan sayısının etkili olduğu tahmin edilmektedir. Personel giderlerinin ortalama personel sayısına bölünmesiyle elde edilen, bir çalışanın aylık ortalama maliyeti 2011/06'te 8.270 TL iken 2012/06'da %6 artarak 8.761 TL'ye yükselmiştir.

Kira, elektrik, su, telefon, bilgi işlem altyapısı gibi giderleri kapsayan ve toplam operasyonel giderlerin dörtte birini oluşturan diğer genel yönetim giderleri ise yıllık bazda %12 artışla 124 milyon TL'ye ulaşmıştır.

KÂRLILIK

Karşılaştırılan dönemler arasında düşen işlem hacimleri ile birlikte, aracı kurumların en önemli gelir kaynağını oluşturan komisyon gelirleri %26 azalarak 306 milyon TL'ye inmiştir. Hisse senedi işlem hacimleri 2011 yılının son çeyreğinde gerilemeye başlamış ve bu durum 2012 yılının ilk yarısında da devam etmiştir. Bu duruma paralel olarak hisse senedi komisyon gelirleri düşmüştür. Aynı dönemde hizmet gelirleri de gerilemiştir. Yatırım fonu yönetim komisyonu ücretlerine SPK tarafından getirilen sınırlamanın etkisiyle aracı kurumların portföy yönetimi ve yatırım fonlarından elde ettiği komisyonları ifade eden varlık yönetimi gelirleri yıllık bazda yarı yarıya azalmıştır.

Diğer taraftan 2011 yılının ilk altı ayında aracı kurumların alım-satım kârları 14 milyon TL iken, bu rakam 2012 yılının ilk yarısında 159 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu artışta özellikle yeni başlayan kaldıraçlı işlemlerden sağlanan gelirler ve bir aracı kurumun türev işlemlerinden elde ettiği gelir etkili olmuştur.

Ek olarak, müşterilerden alınan faiz gelirleri yıllık bazda %24 artarak 81 milyon TL'ye ulaşmıştır. Bu gelişmelerin sonunda aracı kurumların 2012 yılının ilk altı ayında kaydettiği toplam gelirler önceki yılın aynı dönemine göre %7'lik düşüşle 594 milyon TL olmuştur.

Sektör giderleri incelendiğinde, toplam giderlerin geçen yılın aynı dönemine göre %9 artarak 509 milyon TL'ye yükseldiği görülmektedir. Bu artıştaki en önemli etken toplam giderlerin %53'ünü oluşturan personel giderlerindeki %8'lik artıştır. Neticede, 2012 yılının ilk altı ayında sektör gelirlerinde daralma yaşanırken giderler artışını sürdürmüştür. Bunun sonucunda sektörün faaliyet kârı yıllık bazda %45'lik düşüşle 109 milyon TL olmuştur.

Aracı Kurumların Kâr Dağılımı

	30/06/2011	30/06/2012	Değişim
Kâr Eden Kurum Sayısı	65	56	-13.8%
Zarar Eden Kurum Sayısı	28	40	42.9%
Toplam Kurum Sayısı	93	96	3.2%
Kâr Toplamı (Mn. TL)	287	252	-12.2%
Zarar Toplamı (Mn. TL)	-11	-25	130.7%
Net Dönem Kârı	276	226	-17.9%

Kaynak: TSPAKB

Özsermaye Kârlılık Oranı ve Hisse Başına Kazanç			
	30/06/2011	30/06/2012	Değişim
Son 12 Ay Net Dönem Kârı (Mn. TL)	417.3	364.9	-12.6%
Ortalama Özsermaye (Mn. TL)	2,459.6	2,788.2	13.4%
Özsermaye Kârlılık Oranı	17.0%	13.1%	-22.9%
Ödenmiş Sermaye (Mn. TL)	1,382.6	1,566.5	13.3%
Hisse Başına Kazanç (TL)	0.30	0.23	-22.8%
Kaynak: TSPAKB			

Bu dönemde aracı kurumların iştiraklerinden elde ettikleri temettüyü yansıtan iştirak kârlarından paylar, 1 milyon TL'den 13 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu artışta iki aracı kurumun etkili olduğu görülmektedir. Diğer taraftan bir aracı kurumun gerçekleştirdiği swap işlemlerinin etkisiyle, net esas faaliyet dışı finansal gelirlerde yıllık bazda 12 milyon TL tutarında yükseliş yaşanmıştır.

Sonuç olarak sektörün vergi öncesi dönem kârı 2011 yılının ilk yarısına göre %19 gerileyerek, 266 milyon TL olmuştur. Vergi giderleri düştüğünde net dönem kârının bir önceki yıla kıyasla %18 daraldığı ve 226 milyon TL olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Karşılaştırılan dönemler arasında zarar eden kurum sayısının 28'den 40'a çıkması dikkat çekmektedir. Buna ek olarak kâr eden kurumların toplam kârı yıllık bazda %12 azalmıştır. 2012/06 döneminde zarar eden kurumların toplam zararı 2011/06'ya göre iki katına çıkmıştır.

Haziran 2011 itibariyle %17 olan sektörün özsermaye kârlılık oranı, artan özsermaye değeri ve düşüş gösteren kârlılık sonucu, Haziran 2012 itibariyle %13'e gerilemiştir. Benzer şekilde, sektörün hisse başına kazancı karşılaştırılan dönemler arasında 0.30 TL'den 0.23 TL'ye düşmüştür.

GÜNDEMDEKİ MEVZUAT DEĞİŞİKLİKLERİ

Eylül ayında; Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası hakkında düzenleme getiren iki yönetmelik ile menkul kıymetlerin İstanbul Menkul Kıymetler Borsası kotuna alınmasını düzenleyen yönetmelikte ve payları İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem gören halka açık anonim ortaklıkların esas alacakları kurumsal yönetim ilkelerini düzenleyen tebliğde değişikliğe gidilmiştir. Düzenlemelere, okuyucularımızın mevzuat takibine yardımcı olmak amacıyla aşağıda kısaca yer verilmiştir.

DÜZENLEME DEĞİŞİKLİKLERİ

VADELİ İŞLEM VE OPSİYON BORSALARININ KURULUŞ VE ÇALIŞMA ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin güven ve istikrar içinde işlem görmesini sağlamak üzere vadeli işlem ve opsiyon borsalarının kuruluş, teşkilat, faaliyet, denetim, üyelik ilke ve esasları Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik ile düzenlenmektedir.

İlgili Yönetmelikte değişiklik yapan "Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" 07.09.2012 tarih ve 28404 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Düzenleme ile, "Kaldıraçlı Alım Satım İşlemleri" tanımı Yönetmeliğe eklenmiş ve "Yatırılan teminat tutarı karşılığında, her türlü döviz, mal, kıymetli maden ve Kurulca belirlenecek diğer varlıkların kaldıraçlı olarak elektronik ortamda alım satımı işlemleri" olarak tanımlanmıştır.

VADELİ İŞLEM VE OPSİYON BORSASI YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası Anonim Şirketi'nin

işlem, üyelik, takas ve faaliyet esasları Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası Yönetmeliği ile düzenlenmektedir.

İlgili Yönetmelikte değişiklik yapan "Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" 07.09.2012 tarih ve 28404 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Düzenleme ile, Yönetmeliğin tanımları düzenleyen 3. maddesinde değişiklik yapılırken, Borsa tarafından gerçekleştirilen kaldıraçlı alım satım işlemlerine ilişkin belirlenecek usul ve esaslara ilişkin hükümler getiren madde 141/A Yönetmeliğe eklenmiştir.

Tanımlar maddesinde yapılan değişiklik ile, "Kaldıraçlı alım satım işlemleri" tanımı Yönetmeliğe eklenmiş ve "Yatırılan teminat tutarı karşılığında, her türlü döviz, mal, kıymetli maden ve Kurulca belirlenecek diğer varlıkların kaldıraçlı olarak elektronik ortamda alım satımı işlemleri" olarak tanımlanmıştır.

Düzenleme uyarınca, kaldıraçlı alım satım işlemlerinin Borsa tarafından gerçekleştirilmesi ve bu işlemlere ilişkin hususlar, Borsa Yönetim Kurulu'nun önerisi üzerine Sermaye Piyasası Kurulu tarafından onaylanan bir genelge ile belirlenecektir. Kaldıraçlı alım satım işlemlerinin Borsa tarafından kurulacak bir platformda işleme konu edilmesinin, herhangi bir sözleşme ya da aracın Borsaya kote edilmesi olarak değerlendirilmeyeceği de hükme bağlanmıştır.

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNİN BELİRLENMESİNE VE UYGULANMASINA İLİŞKİN TEBLİĞDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR SERİ:IV, NO:61 SAYILI TEBLİĞ

Borsa şirketlerinin esas alacakları kurumsal yönetim ilkeleri Seri:IV, No:56 Sayılı Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ ile düzenlenmektedir.

İlgili Tebliğde değişiklik yapan Seri:IV, No:61 sayılı "Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" 13.09.2012 tarih ve 28410 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Tebliğin kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanmasına ilişkin hükümler getiren 5. maddesinde değişiklik yapılırken, mahkeme süreçlerine ilişkin hükümler getiren geçici madde 2 düzenlemeye eklenmiştir.

Düzenleme ile, "Kurul, zorunlu kurumsal yönetim ilkelerine aykırı durumlarda gerekirse ihtiyati tedbir kararı ile birlikte mevzuata aykırılığın tespiti ve işlemlerin iptalini asliye ticaret mahkemesinden talep eder." hükmü Tebliğe eklenmiştir. Söz konusu talebe, kurumsal yönetim ilkelerine uyum sağlamak üzere Kurulca yapılması gerektiği sonucuna varılan işlemleri içeren bir uyum önerisi eklenecektir.

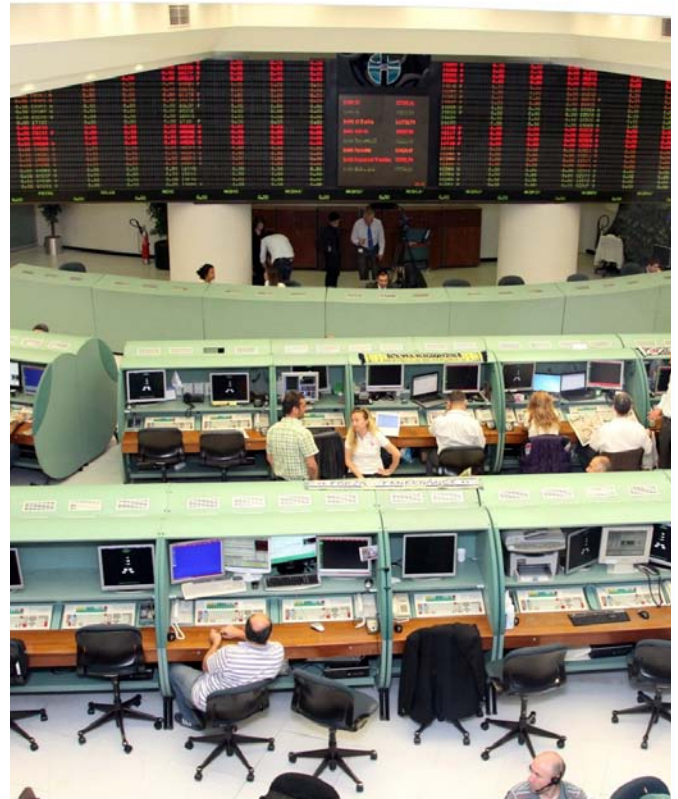
Getirilen geçici madde uyarınca; Borsa şirketlerinin 30.06.2012 tarihine kadar bağımsız yönetim kurulu üyesi seçmemesi veya ilgili düzenlemelere aykırı olarak seçmesi veya kurumsal yönetim ilkelerine ilişkin uyum amacıyla esas sözleşme değişikliği yapmaması halinde, Kurulca, tasarruf sahiplerinin hak ve yararlarının korunması ilkesi çerçevesinde, uyum zorunluluğunun yerine getirilmesi sonucunu doğuracak içerikte karar verilmesi talebiyle, 31.12.2012 tarihine kadar asliye ticaret mahkemesine başvuru olacaktır.

Başvuruya, kurumsal yönetim ilkelerine uyum sağlamak üzere Kurulca yapılması gerektiği sonucuna varılan işlemleri içeren bir uyum önerisi eklenecektir. Esas sözleşme değişikliğine ilişkin ilkelere uyum sağlanması gereken hallerde, şirketlerin esas sözleşme yapısına asgari müdahalede bulunulması esa-

sı çerçevesinde hazırlanan tadil tasarılarına, uyum önerisinde yer verilecektir. Bağımsız yönetim kurulu üyesi seçimine ilişkin ilkelere uyum sağlanması gereken hallerde de, bulunması gereken asgari bağımsız üye sayısının en az iki katı kadar aday içeren, kriterlere uygun bağımsız yönetim kurulu üyesi aday listesi, uyum önerisine eklenecektir. Mahkemece atanan ve tesciline karar verilen bağımsız yönetim kurulu üyelerinin, şirket genel kurulunca mevzuata uygun bağımsız üyeler seçilinceye kadar veya Kurulun başvurusu üzerine haklarında mahkemece yeni bir karar alınincaya kadar görev yapacağı da hükme bağlanmıştır.

İSTANBUL MENKUL KIYMETLER BORSASI KOTASYON YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

Menkul kıymetlerin İstanbul Menkul Kıymetler Borsası kotuna alınması, kotta kalması, kottan geçici veya sürekli çıkarılmasına ilişkin hükümler İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Kotasyon Yönetmeliği ile düzenlenmektedir.

İlgili Yönetmeliğin, ilave kotasyon zorunluluğunu düzenleyen 11., kamu kuruluşlarına ait menkul kıymetlerin kotasyonunu düzenleyen 18. ve kota alınmamış menkul kıymetlerin borsada işlem görmesini düzenleyen 27. maddelerinde değişiklik yapan “İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Kotasyon Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 21.09.2012 tarih ve 28418 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Yapılan değişiklik ile; hisse senetleri Borsa kotunda bulunan ortaklıkların bedelli veya bedelsiz sermaye artırımları nedeniyle ihraç edecekleri hisse senetlerinin, sermaye artırımı sonucu oluşan yeni sermayenin Ticaret Siciline tescil edildiğinin Borsaya bildirilmesini takiben, başka bir işlem ve karar tesis edilmesine gerek kalmaksızın, Borsa kotuna alınacağı düzenlenmiştir. Ortaklıkların sermaye azaltımları nedeniyle, azaltılan sermayelerini temsil eden hisse senetleri de, azaltım sonucu oluşan yeni sermayenin Ticaret Siciline tescil edildiğinin Borsaya bildirilmesini takiben, başka bir işlem ve karar tesis edilmesine gerek kalmaksızın, Borsa kotundan çıkarılacaktır.

Prosedürlerin sadeleştirilmesini amaçlayan söz konusu hükümler, hisse senetleri kot dışı pazarda işlem gören ortaklıkların sermaye artırımları nedeniyle ihraç edecekleri hisse senetlerinin kot dışı pazar kaydına alınmasında ve sermaye azaltımları nedeniyle azaltılan sermayelerini temsil eden hisse senetlerinin pazar kaydından çıkartılmasında da uygulanacaktır.

Yurtiçi Yerleşiklerin Yatırım Tercihleri				
Milyon TL	2010	2011	2012/06	%Δ
TL Mevduat	380.517	417.299	427.314	2,4%
DTH	144.790	180.689	182.998	1,3%
Katılım Bankalarında Toplanan Fonlar	33.695	39.672	42.990	8,4%
DİBS	61.199	67.087	70.429	5,0%
Eurobond	5.302	6.437	6.250	-2,9%
Yatırım Fonları	30.980	26.605	27.274	2,5%
Repo	1.501	1.355	2.092	54,4%
Emeklilik Yatırım Fonları	12.018	14.309	17.215	20,3%
Hisse Senedi	56.048	53.072	63.250	19,2%
Toplam	726.050	806.525	839.812	4,1%

Yurtdışı Yerleşiklerin Yatırım Tercihleri				
Milyon TL	2010	2011	2012/06	%Δ
Hisse Senedi	109.083	86.096	107.115	24,4%
DİBS	48.905	67.530	76.611	13,4%
Eurobond	1.705	767	790	3,0%
Mevduat	13.280	24.969	33.356	33,6%
Toplam	172.974	179.362	217.872	21,5%

Halka Açık Şirketlerin Piyasa Değeri				
Milyon TL	2010	2011	2012/08	%Δ
Toplam Piyasa Değeri	472.553	381.265	488.403	28,1%
Saklamadaki Hisse Senetleri	165.727	139.970	180.788	29,2%
Fiili Dolışımındaki Payların Piyasa Değeri	119.310	96.810	131.526	35,9%
Ortalama Halka Açıklık Oranı	25,2%	25,3%	26,9%	A.D.

Menkul Kıymet Sayısı				
	2010	2011	2012/08	%Δ
Şirket*	263	263	270	2,7%
Diğer Şirket**	44	74	108	45,9%
Borsa Yatırım Fonu + Menkul Kıymet Yat. Ort.	43	38	36	-5,3%
Varant	22	175	190	8,6%

*Ulusal Pazar, GYO ve Girişim Sermayesi
**İkinci Ulusal Pazar, Gözaltı Pazarı, GİP ve SİP

İMKB İşlem Hacimleri*				
Milyar TL	2010	2011	2012/08	%Δ
Hisse Senedi Piyasası	1.271	1.390	802	A.D.
Gelişen İşletmeler Piyasası (GİP)	-	1	2	A.D.
Serbest İşlem Platformu (SİP)	-	-	0	A.D.
Tahvil-Bono Kesin Alım-Satım Pazarı**	1.368	1.699	1.119	A.D.
Aracı Kurum	141	127	63	A.D.
Banka	1.227	1.572	1.055	A.D.
TCMB+Takasbank	0	0	0	A.D.
Repo-Ters Repo Pazarı**	6.413	7.698	9.660	A.D.
Aracı Kurum	1.065	1.129	935	A.D.
Banka	5.125	6.513	8.698	A.D.
TCMB+Takasbank	223	57	28	A.D.

*:Alım-Satım Toplamıdır.
**:Piyasa ve Tescil Toplamıdır.

VOB Verileri*				
Milyar TL	2010	2011	2012/08	%Δ
İşlem Hacmi	863	880	537	A.D.
Aracı Kurum	749	747	474	A.D.
Vadeli İşlemler Aracılık Şirketi	1	3	1	A.D.
Banka	114	129	62	A.D.
İşlem Gören Kontrat Sayısı (Milyon Adet)	64	74	45	A.D.
Açık Pozisyon (Adet)	181.738	266.101	265.674	-0,2%

*:Alım-Satım Toplamıdır.

Birincil Halka Arzlar				
Milyon TL	2010	2011	2012/08	%Δ
Şirket Sayısı (GİP dahil)	16	24	21	A.D.
Şirket Halka Arz Tutarı	1.441	1.008	380	A.D.
Yatırım Ortaklığı Sayısı (GYO ve Girişim Ser. dahil)	6	3	1	A.D.
Yatırım Ortaklığı Halka Arz Tutarı	1.669	322	98	A.D.
Borsa Yatırım Fonu Sayısı	3	0	4	A.D.
Borsa Yatırım Fonu Halka Arz Tutarı	16	0	29	A.D.
Toplam Halka Arz Tutarı	3.126	1.329	507	A.D.

Halka Açık Şirket Kârlılığı				
Milyon TL	2009	2010	2011	%Δ
Kâr Eden Şirket Sayısı	221	247	244	-1,2%
Zarar Eden Şirket Sayısı	94	91	119	30,8%
Kâr Edenlerin Toplam Kârı	31.184	38.243	38.945	1,8%
Zarar Edenlerin Toplam Zararı	-1.666	-1.134	-5.092	348,9%
Toplam Kâr / Zarar	29.518	37.109	33.853	-8,8%

Veriler

Kurumsal Yatırımcı Portföy Büyüklüğü Milyon TL	2010	2011	2012/08	%Δ
A Tipi Yatırım Fonları	1.469	1.407	1.420	1,0%
B Tipi Yatırım Fonları	29.171	25.388	26.669	5,0%
Emeklilik Yatırım Fonları	12.008	14.308	18.342	28,2%
Borsa Yatırım Fonları	257	287	364	27,0%
Yatırım Ortaklıkları	563	510	590	15,8%
Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları	10.779	10.830	13.641	25,9%
Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıkları	187	724	760	4,9%
Toplam	54.434	53.455	61.787	15,6%
Kurumsal Yatırımcı/GSYH	4,9%	4,4%	4,6%	A.D.

Yatırımcı Sayısı	2010	2011	2012/08	%Δ
Hisse Senedi Yatırımcı Sayısı	1.043.135	1.097.786	1.083.991	-1,3%
Yatırım Fonu Yatırımcı Sayısı	2.980.212	2.961.206	2.896.114	-2,2%
Özel Sektör Borçlanma Aracı Yatırımcı Sayısı	4.903	118.629	195.769	65,0%
Varant Yatırımcı Sayısı	1.432	2.457	1.640	-33,3%
Varlığa Dayalı Menkul Kıymet Yatırımcı Sayısı	-	34	65	91,2%

Yabancı Yatırımcı İşlemleri Milyon \$	2010	2011	2012/08	%Δ
Hisse Senedi Saklama Bakiyesi	71.332	46.005	63.790	38,7%
Saklamadaki Payı	66%	62%	64%	2,9%
Hisse Senedi İşlem Hacmi	133.155	132.113	78.985	A.D.
İşlem Hacmi Payı	16%	16%	18%	A.D.
Net Hisse Senedi Yatırımı	2.105	-2.011	3.772	A.D.

TSPAKB Üyeleri	2010	2011	2012/08	%Δ
Aracı Kurum Sayısı	103	101	101	0,0%
Vadeli İşlemler Aracılık Şirketi Sayısı	1	1	1	0,0%
Banka Sayısı	41	40	41	2,5%
Toplam	145	142	143	0,7%

Aracı Kurumlarla İlgili Veriler Milyon TL	2010	2011	2012/06	%Δ
Dönen Varlıklar	6.708	7.306	8.110	11,0%
Duran Varlıklar	766	743	793	6,7%
Aktif Toplam	7.474	8.049	8.903	10,6%
Kısa Vadeli Yükümlülükler	5.006	5.227	6.018	15,1%
Uzun Vadeli Yükümlülükler	43	53	71	34,0%
Özkaynaklar	2.425	2.769	2.814	1,6%
Toplam Özsermaye ve Yükümlülükler	7.474	8.049	8.903	10,6%
Net Komisyon Gelirleri	716	702	159	A.D.
Faaliyet Kârı/Zararı	262	304	61	A.D.
Net Kâr	367	414	158	A.D.
Personel Sayısı	4.948	5.100	5.098	0,0%
Şubeler	161	159	155	-2,5%
İrtibat Bürosu	46	61	65	6,6%
Acente Şubeleri	6.347	6.466	6.518	0,8%

İMKB-100 Endeksi ve Hisse Senedi Piyasası	2010	2011	2012/08	%Δ
İMKB-100	66.004	51.267	67.368	31,4%
İMKB-100 (En Yüksek)	71.543	70.702	67.368	-4,7%
İMKB-100 (En Düşük)	48.739	49.622	49.694	0,1%
Günlük Ortalama İşlem Hacmi (Milyon TL)	2.543	2.747	2.360	-14,1%

Yurtdışı Borsa Endeksleri	2010	2011	2012/08	%Δ
ABD Nasdaq 100	2.218	2.278	2.754	20,9%
ABD S&P 500	1.258	1.258	1.399	11,3%
Almanya DAX	6.914	5.898	6.895	16,9%
Brezilya Bovespa	69.305	56.754	57.256	0,9%
Çin Shanghai Bileşik	2.808	2.199	2.053	-6,7%
Fransa CAC 40	3.867	3.160	3.379	6,9%
Güney Afrika FTSE/JSE	32.119	31.986	35.307	10,4%
Hindistan BSE Sens	20.509	15.455	17.542	13,5%
Hong Kong Hang Seng	23.035	18.434	19.553	6,1%
İngiltere FTSE 100	5.900	5.572	5.719	2,6%
Japonya Nikkei 225	10.229	8.455	8.984	6,2%
Meksika IPC	38.551	37.078	39.926	7,7%
Rusya RTS	1.770	1.382	1.384	0,2%

A.D.: Anlamı değil

Haftalık olarak güncellenen Sermaye Piyasası Özet Verileri Tablosuna www.tspakb.org.tr adresindeki internet sitemizden ulaşabilirsiniz.

Kaynak: Financial Times, Garanti Yatırım, İMKB, Kalkınma Bakanlığı, MKK, Rasyonet, SPK, TCMB, TSPAKB, TÜİK, VOB

